

EVROPA DANES

ANDREJ BRATUŽ

Ne mine dan, da ne bi govorili ali pisali o Evropi, in to o Evropi v političnem smislu. Evropska unija, Slovenija Evropi naproti, sedanje italijansko vodenje Evropske unije, vloga politične Evrope na sedanji mednarodni pozornici, njena uspešnost ali neuspešnost itd. Vse to pomeni, da je evropska problematika nasploh vedno aktualna in zaznavna, tudi pri naši javnosti. Sprašujemo se, ali naj bo naša stara celina v političnem pogledu Evropa držav ali Evropa narodov in dežel. Koliko podobnih konceptov je že nastalo v zvezi s tem!

In če danes toliko govorimo in razpravljamo o tem vprašanju, ni to le slučaj. Je to v bistvu potreba po dialektični debati in po stvarnem govoru o tem, kar nam Evropa danes pomeni in kar nam bo pomenila tudi jutri. Že gen. De Gaulle je svoj čas sprožil idejo o Evropi od Atlantika do Urala in s tem opozoril - takrat gotovo izzivalno - na dejstva, da bo morala bodoča politična Evropa obsegati ne le zahodne, ampak tudi vzhodne države oz. to, kar je v bistvu srednja in vzhodna Evropa. Prav zadnja razširitev Evropske unije je pokazala, da nove komponente (v tem primeru recimo še dve skandinavski državi) ne prinašajo v dosedanje celoto motilnih elementov, čeprav je jasno, da še vedno dominira evropski sever oz. zahod s Francijo, Nemčijo - danes veliko in močno - in po svoje z Veliko Britanijo (čeprav se tej včasih stoži po Commonwealthu). Je torej to v bistvu še vedno nekdanja karolinška Evropa v novi izdaji?

Kaj bo prinesla kasneje vključitev vrste držav srednje in vzhodne Evrope? Nedvomno vrsto nelahkih problemov, posebno socialnih in gospodarskih. Verjetno pa bo vsaj del teh bodočih članic dosegel stopnjo, ki bo vključitev v politično Evropo povsem opravičila. In prav gotovo ne bodo za kako Portugalsko ali Irsko, da primerjamo le dva ekstremna pola južnega in severnega dela naše celine. Med te kasnejše članice se bo lahko po pravici vključila tudi Slovenija, ki že danes v veliki meri izpolnjuje pogoje za vstop v Evropsko unijo.

Pred dobrimi sto leti je ruski politični mislec Aleksander Hercen zapisal ta stavek: "Evropa lahko preživi na dolgo, toda ne more se več prenoviti..." Te misli lahko izzvenijo pesimistično, toda treba jih je razumeti v duhu takratne ruske miselnosti in družbe, ki do Evrope oz. Zahoda vsaj v večini ni imela zelo pozitivnega odnosa. Vsekakor lahko danes bolj optimistično zaključimo z upom na boljše perspektive današnje Evrope in njene družbe.

ITALIJANSKA POLITIKA

DRUGE REPUBLIKE ŠE NI NA OBZORJU

DRAGO LEGIŠA

"Življenje v Italiji je podobno zadnjemu plesu na čezoceanski ladji Titanic". Tako je izjavil znani, stari italijanski filmski režiser Dino Risi, ki so ga vprašali, kaj meni o življenju v Italiji. Ladja Titanic je, kot znano, potonila 14. aprila leta 1912, ko je med plovbo proti Severni Ameriki zadela ob ledeno goro. Življenje je tedaj izgubilo kakih 1200 ljudi.

Čeprav je za današnjo Italijo značilna velikanska zmeda na vseh področjih, se velika večina državljanov obnaša popolno brezskrbno in se ne odpoveduje novim udobnostim. Zdi se, kot da nikogar ne zanima, če znaša javni dolg nad dva milijona milijard lir, če je Italija glede korupcije na istem mestu na lestvici kot srednjeameriška država Kolumbija in če ima organizirani kriminal v primežu kar pet dežel na jugu države.

Kriza osrednje vlade traja že mesec dni. V trenutku, ko pišemo te vrstice, še ni jasno, če bo poverjeni ministrski predsednik Macanico lahko sestavil novo vlado. Njegova naloga nikakor ni lahka, saj je Italija večinskemu volilnemu

sistemu navkljub v političnem pogledu tako razdrobljena kot še nikdar. To se je zelo jasno pokazalo prav v dneh, ko je imel predsednik republike Scalfaro posveto, komu naj poveri nalogo za sestavo vlade. Zanimivo je, da je na Kvirinalu sprejel nič manj kot 26 delegacij; toliko je danes v Italiji strank in stranic.

Nobena skrivnost ni, da imajo zdaj glavno besedo trije politiki: Berlusconi in Fini na desnici, D'Alema pa na levici (če seveda poenostavimo).

Ko je nastala zadnja vladna kriza, smo v bistvu poznali le dva politična akterja: Berlusconi in D'Alema. Prvi je bil nesporni voditelj t. i. "pola svoboščin", medtem ko je bil drugi voditelj glavne in najboljše organizirane leve stranke ter glavni pobudnik

t. i. "Oljke", politične združbe, ki naj bi na novih državnoborskih volitvah tekmovala za zmago in torej za prevzem oblasti.

Kmalu pa se je izkazalo, da zadeva ni tako enostavna in preprosta, kot bi se zdelo na prvi pogled. Na desnici se je začel čedalje bolj uveljavljati voditelj pofašistov Fini in s svojo zamerljivo in egocentrično držo dejansko preprečil, da bi se podpisal sporazum o "institucionalnih reformah", to je o spremembi drugega dela republiške ustave, ki zadeva strukturo in organizacijo italijanske države. Fini je dejansko popolnoma zasenčil nekdanjega televizijskega mogotca in dotlej nespornega voditelja "pola svoboščin" Silvia Berlusconi.

Velike težave ima tudi

D'Alema; najprej v stranki sami (DSL) in nato pri "Oljki" ter nekaterih sredinskih zaveznikih. Znotraj Demokratične stranke levice D'Alema nasprotuje njegov predhodnik Occhetto, ki mu predvsem očita, da vodi centralistično in samovoljno politiko. Zanimivo je, da Occhetto v svojem boju za oblast v stranki ne pozna premirja, čeprav je jasno, da notranji boji hudo šibijo strankino pogajalsko moč. Glede "Oljke" je treba priznati, da je prirojeno šibka, njen glavni predstavnik Prodi pa vrh vsega ni znal ali mogel pravočasno nastopiti z jasnimi in natančnim programom ustavnih reform. Od sredinskih zaveznikov strank je treba omeniti predvsem Ljudsko stranko, ki je odločno proti neposredni izvolitvi predsednika republike, kot predlaga in zahteva "pol svoboščin", zelo odločno pa je tudi proti Finijevega predlogu, naj bi predsedniku republike bila priznana pravica, da usmerja in na nekaterih področjih celo vodi politiko osrednje vlade. Ljudska stranka opozarja, da gotovo ni zgolj slučaj, če sta se Nemčija in Italija po drugi svetovni vojni odločili za ustavo, katere središčna točka je parlament. Preveč živ je še bil namreč spomin na diktatorja Hitlerja in Mussolinija (slednji je, kot znano, označil parlament za "gluho in mračno zbornico" (aula sorda e grigia).

STRAN 2

02 Miro Oppelt ČEČENSKI POŽAR

Janez Pavel II.:
"V Južno
Ameriko
prihajam kot
romar ljubezni
in upanja."

03 intervju MARJAN PODOBNIK

04 OB 50-LETNICI UMORA F. TERČELJA

05 Jurij Paljk ROMAR MED PREIZKUŠENIMI

06 Ivan Žerjal VALVASORJEVA SLAVA V ITALIJANŠČINI

07 Ambrož Kodelja KRST PRI SAVICI V SEDMIH JEZIKIH

08 Ivan Žerjal POGOVOR S PETROM MOČNIKOM

11 PRENOVITEV KMEČKE BANKE

12 Nadja Maganja TRETJI DAN IN GOZDOVI

13 Milan Gregorič KUČANOVA OCENA MANJŠINE

15 Erik Dolhar TRIDESETLETNICA SOKOLA

SVET OKROG NAS

BOSNA

ODISEJA MIRU

SAŠA RUDOLF

seznam, na podlagi katerega bi sarajevska oblast lahko preganjala zločince. Posebna vladna komisija je že zbrala nad 10 tisoč dokumentov, 12 tisoč fotografij in pričevanja, ki jih je za 500 ur. Z dokumenti pa je tudi lokalizirala lokacije 150 skupnih grobišč, ki so posejana na ozemlju, ki je bilo med vojno pod srbsko oblastjo.

V Mostar pa je dopotoval glavni tajnik NATA Solana, da bi pripomogel k znižanju napetosti v mestu ob Neretvi. Že takoj ob prihodu je v celoti podprl načrt evropskega upravitelja mesta Koschnicka, ki je upravno razdelil mesto na šest občin in en osrednji okraj. Hrvatom je ponudil, podobno kot Agnellijska, ki je pretekli teden obiskala Tudjmana v Zagrebu, kompromis, ki naj bi zadovoljil vse. Taka rešitev bi bila pravična, če bi bili za vojne grozote v Bosni in Hercegovini vsi enako odgovorni. Ne gre pozabiti, kdo je vojno začel, in vse kaže, da isti krogi nimajo nikakršnega interesa končati vojno.

vojnih zločincev ne bodo izpustili. Holbrooke je zato predlagal nov dogovor, ki naj bi po eni strani zagotavljal svobodno premikanje po vsem državnem ozemlju, po drugi pa dovoljeval preganjanje vojnih zločincev. Bosanska vlada se je obvezala, da bo predložila seznam osumljenцев vojnih zločinov in ga z dokumentacijo predala haaškemu mednarodnemu sodišču, ki bo seznam pregledalo, iz njega črtalo osumljence, za katere ne bi bilo dovolj dokazov, nato pa pripravilo dokončni

Odpraviti nesporazume in pospešiti uresničevanje daytonskega sporazuma. S to nalogo se je v Sarajevo v preteklih dneh vrnil ameriški posrednik Holbrooke, ki je obenem skušal ohladiti dokaj razgreto ozračje tako v Sarajevu kot v Mostarju. Srbski vojaški vrh z Mladičem na čelu zahteva takojšnjo osvoboditev aretiranih srbskih častnikov, ki jih bosanska vlada zadržuje pod obtožbo vojnih zločinov, predsednik Izetbegović pa vztraja pri stališču, da

S 1. STRANI

DRUGE REPUBLIKE ŠE NI...

V politično bolj osveščeni javnosti se oglašča čedalje več ljudi in se sprašuje, ali ima "triumvirat" Berlusconi, Fini, D'Alema sploh pravico, da sklepa dogovore o vprašanjih, ki so temeljne važnosti za usodo demokracije v državi. Republiška ustava, ki je še vedno polnoveljavna, v svojem 138. členu natančno določa postopek za morebitno revizijo same

ustave. Odločilno besedo imata v tem pogledu obe zakonodajni zbornici, od katerih vsaka glasuje dvakrat (med obema glasovanjem morajo poteči najmanj trije meseci) in je pri drugem glasovanju potrebna absolutna večina članov zbomic. Predvidena je dalje možnost razpisa ljudskega glasovanja ali referendumu.

Zakaj pravzaprav tolik-

šen trušč v tem trenutku in o tem vprašanju, če je vsem znano, kdo je pristojen za revizijo ustave? Ne moremo se braniti vtisa, da gre v resnici za lažni problem, medtem ko je v ozadju nekaj drugega; morda celo porazdelitev ministrskih stolčkov, Berlusconi je težave s sodiščem, protitrusovska zakonodaja, porazdelitev frekvenc, lastnjenje itd. Pišejo se nam torej slabi časi, to je gotovo, kot tudi drži, da smo še vedno v prvi republiki, kajti druga še ni niti na obzoru.

ČEČENSKI POŽAR

MIRO OPPELT

Zakavkazje je bil od nekdaj ruski Balkan, s katerim so se krvavo soočali ruski beli in rdeči carji. Čečenska vojna pa utegne zanetiti nov požar, ki lahko nevarno ogrozi mir tudi v Evropi. Če ne bo prišlo do dogovora, se v spopad lahko vplete sedmerica islamskih držav nekdanje Sovjetske Zveze pa tudi Turčija, ki aktivno plete niti svojega novega geostrateškega prostora. Čečenski predsednik Džohar Dudaev, katerega Rusija sicer ne priznava, svari pred možnostjo raztegnitve teroristične dejavnosti na Evropo ob njenem nedeljavnem opazovanju ruskega napada. To je dokazal z ugrabitvijo ruskega trajekta v turškem pristanišču Trazbon ob konici zadnje krize.

V sami Rusiji javno mnenje ne naseda več propagandi, ki se na vse kriplje prizadeva, da bi Dudaeva prikazala zgolj kot fanatika in neuravnovešenega bandita. Množijo se zahteve po odgovorni rešitvi. Sam Jelcin se zaveda, da od rešitve krize odvisi izid junijskih predsedniških volitev in po trdi roki

predaja besedo premieru Černomirdinu. Slednji je bil pobudnik pogajanj po julijski krizi prve množične ugrabitve, ki so jo izvedli gverilci v južno ruskem mestu Budjonovsk. Ta akcija in letošnja v dagestanskem mestu Kizljarski dokazujeta, da odpor Čečencev ni strt po trinajstih mesecih vojne. Povzročila je trideset tisoč mrtvih in uničenje glavnega mesta Grozni ter drugih središč. Nad dvesto tisoč ljudi je brez strehe. Največ pa so pretrpeli ruski civilisti v Groznej, saj nimajo zaledja, kamor bi se zatekli.

Teden dni množičnih demonstracij v Groznej dokazuje žilavost in odpornost prebivalstva. Po ramadanu se bodo še stopnjevale. Čečenci so vajeni biča, a so tudi nezlomljivi in ljudstvo je pahnjeno v vsevečjo islamsko skrajnost. Dudaev pa le ni bandit, kot ga prikazujejo, saj je pove-ljeval ruski vojski na

kavkaškem območju. Bil je tudi Jelcinov zaveznik v spopadu s Hasbulatovom. Prek letališča v Groznej se je ob pomoči ruske tajne službe stekala čudna trgovina v Moskvo. Dejansko je Jelcin dve leti po proglasitvi čečenske neodvisnosti pusil Dudaeva pri miru do decembra 1994. leta. Čečenija je znana po nahajališčih najčistejše nafte na svetu, prek Čečenije bo šel naftovod iz Bakuja do Črnega morja.

Ne samo strah pred požarom v Zakavkazju, ampak tudi gospodarski interesi botrujejo ruski trmi in nemoči. Poleg Čečenije je neodvisnost proglasil tudi Tatarstan, ki je prav tako ena izmed dvajsetih zveznih republik ruske federacije, ne da bi to povzročilo vdor ruske vojske. Podobno kot Tatarji so bili Čečenci in Inguši od Stalina obsojeni na deportacijo v puščave Kazahstana ali genocidno uničeni po gulagih. Šele Hruščev jih je pozval, naj se vrnejo. Vrnili so se po večini peš. Ingušev se je vrnilo manj, saj so na svojih tleh našli naseljene Osetince, otok pravoslavcev v islamskem morju. Čečenci so torej narod, ki je navkljub le dobremu milijonu ljudi že preživel poskuse izničenja in ne popušča pred grožnjami.

GROZNI: mesto, ki umira

POŠTNA ANKETA SSK O SKUPNEM PREDSTAVNIŠTVU

Že dalj časa se govori o možnosti, da bi Slovenci v Italiji direktno volili skupno predstavniško telo, ki naj bi omogočalo notranji dialog o vseh važnih problemih naše manjšine in ki naj bi nas zastopalo v odnosih z italijanskimi oblastmi, v odnosih s slovensko državo ter na mednarodni ravni.

Da bi ta predlog ponudila v čim širšo razpravo in da bi obenem ugotovila, kaj o njem misli čim širši krog Slovencev v Italiji, je SSK sklenila, da izvede poštno anketo. Na vse naslove, s katerimi razpolaga, je v teh dneh razposlala pisma z vzvratno dopisnico, na kateri je natisnjeno anketno vprašanje: "Ste za skupno,

demokratsko izvoljeno predstavništvo Slovencev v Italiji?" (glej fac-simile). Kdor se s tem predlogom strinja, je vabljen, da prekriža DA, kdor se z njim ne strinja, pa da prekriža NE. Vsi prejemniki anketnega vprašanja so vsekakor vabljeni, ne glede na njihovo ideološko ali politično prepričanje, da nanj odgovorijo in da vzvratno dopisnico čim prej

oddajo na pošto, najkasneje do konca februarja. Odgovor bo seveda ostal anonimen, poština pa je že vnaprej plačana.

Kdor bi želel izraziti svoje mnenje, pa ni prejel anketnega vprašanja, se lahko oglašajo na tržaški naslov SSK, Ul. Gallina 5, tel. 040 / 639126, vsak delavnik od 9. do 12. ure. SSK mu bo posredovala dopisnico.

Poštna anketa - Februar 1996

Ste za skupno, demokratično izvoljeno predstavništvo Slovencev v Italiji?

DA

NE

(Ustrezno prekrižajte in čim prej oddajte na pošto!)

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 633307

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT IN OBLIKOVANJE: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 60.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 110.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

FC

POGOVOR Z MARJANOM PODOBNIKOM

SLOVENCE V ITALIJI POZIVAM K SKUPNEMU ZASTOPSTVU

DRAGO LEGIŠA

Prejšnji teden se je predsednik Slovenske ljudske stranke Marjan Podobnik v Trstu najprej srečal z deželnim vodstvom stranke Slovenska skupnost in zvečer predaval v Društvu slovenskih izobražencev v ulici Donizetti.

Kako ocenjujete trenutni politični položaj v Sloveniji, zlasti po izstopu ZLSD iz vladne koalicije?

Kakih osem mesecev pred volitvami je položaj v Sloveniji še bolj zapleten, verjetno tudi manj pregleden, in sicer predvsem zato, ker se je zmanjšala večina, ki jo imata sedanji vladni stranki v parlamentu. Malo je verjetno, da bo prišlo na vladni ravni do odločnih potez, ki pa bi bile potrebne tako v zunanji politiki kot pri razčiščenju nepravilnosti, korupcije in gospodarskega kriminala kot pri reševanju vprašanj nasledstva bivše SFRJ. SLS si je prizadevala za oblikovanje tehnične prehodne vlade do volitev. Kaže pa, da bomo enostavno pričeli obdobju, v katerem bo le z veliko mero odgovorne držbe politikov možno vsaj začeti z reševanjem nekaterih najtežjih vprašanj.

Kakšni so odnosi s SKD glede na to, da ima Vaša stranka z njimi marsikaj skupnega, med drugim na primer enako svetovno naziranje?

Mislím, da so naši odnosi korektni. Obremenjujoče je vsekakor dejstvo, da je ena stranka v vladi, druga pa v opoziciji. Potrebna je zato velika previdnost, če nočes, da se odnosi poslabšajo. Večina našega in njihovega članstva izhaja iz podobnih vrednostnih temeljev, kar je za naše odnose gotovo pozitivno. Imamo nekaj različnih pogledov na nekaterih pomembnih področjih, skupna pa nam je načelna ocena, da bi za prihodnost Slovenije bilo dobro, če bi vlado sestavljale programske, čim bolj sorodne stranke in da bi v taki vladi sodelovali obe naši stranki, SKD in SLS.

Lojze Peterle nam je pred kratkim dejal, da se stranki močno razhajata v kmetijski politiki. Bi o tem kaj več povedali?

Res je, da imamo na tem področju precej različnih

pogledov. Reči tudi moram, da smo razočarani nad politiko kmetijskega ministra dr. Osterca, čeprav smo ga na začetku, kot Kmečka zveza, mi podpirali za ministra. Menimo namreč, da bi bilo za državo, ki je pred vključevanjem v Evropsko zvezo in nekatere druge integracije, izredno pomembno, če bi naša vlada vodila takšno kmetijsko politiko in politiko razvoja podeželja ter takšno demografsko politiko, ki bi okrepila moč slovenskih kmetov in ljudi na podeželju. To posebej glede na dejstvo, da prinašajo integracije tudi kmetijstvu številne hude preizkušnje, še zlasti, če se zavedamo, da je naše kmetijstvo zelo razdrobljeno, z zahtevnimi naravnimi danostmi, in tudi obremenjeno z nekaterimi slabimi izkušnjami iz prejšnjega obdobja. Zavedati pa se predvsem moramo, da se bomo soočali s strahovito konkurenco. Sedanji čas bi morali ustrezno izkoristiti: morali bi npr. povečati in usposobiti absolutne vinogradniške površine in površine sadovnjakov, povečati količino mleka, ker nam bo to sicer s kontingentom v prihodnje onemogočeno, ter izboljšati tržni nastop pri prodaji mleka. Mislím, da bi morala Slovenija do vključitve v EZ bistveno povečati sredstva za razvoj kmetijstva, podeželja in demografsko ogroženih

področij. Žal pa temu ni tako in ne razumem, zakaj ni odločnejših stališč kmetijskega ministrstva, ki je trenutno v rokah SKD. Ob pripravljenosti na obeh straneh pa bi se po mojem mnenju postopno uskladili vsaj nekateri od teh različnih pogledov.

Je še aktualno vprašanje združitve SKD in SLS?

Mislím, da je to vprašanje preseženo iz več razlogov. Prvič zato, ker so najvišji organi naše stranke prejšnja leta večkrat obravnavali in dosledno zavračali pobude v tem smislu. Z veliko večino je bilo vedno sprejeto stališče, naj se s SKD in drugimi sorodnimi strankami vsestransko sodeluje, vendar naj mi delujemo kot samostojna stranka. Na zadnjem kongresu to vprašanje sploh ni bilo več izpostavljeno. Drugi razlog je ta, da imamo vendarle toliko različnih programskih izhodišč in način delovanja, da se lahko uspešno dopolnjujemo. Nagovarjamo nekoliko različen del desnosredinsko usmerjene populacije, smo dve stranki, ki pa težita h konkretnemu sodelovanju. Zato lahko ločeni dosežemo bistveno boljše skupni rezultati.

Povsem neustrezno pa bi končno bilo delovanje v smeri združitve, ker imamo v Sloveniji proporcionalni sistem, zaradi česar ena sama stranka ne more zmagati. Prednost opcije strank slovenske pomladi je trenutno prav v tem, da obstajajo tri razmeroma

enakovredne politične stranke, tako da imamo veliko možnost, da na prihodnjih volitvah skupno zmagamo in skupno oblikujemo prihodnjo slovensko vlado.

Kaj menite o stanju odnosov med Slovenijo in Italijo?

Odnosi so vsekakor na nižji in slabši točki, kot bi zahtevala korist Slovenije, pa tudi Italije, vsaj njenega severnega dela. Mislím, da izsiljevanje, ki se ga poslužuje Italija, ne povečuje njenega ugleda v mednarodni skupnosti. Nekaj napak smo gotovo naredili tudi sami in s tem omogočili, da je Italija začela izsiljevati Slovenijo. Napačno je predvsem bilo, da smo pristali na to, da smo nekaj dolžni, da moramo vrniti neko premoženje. SLS meni, da ne bi smeli pristati na to pogojevanje, ker se s tem na neki način nanovo odpirajo nekateri že sklenjeni mednarodni sporazumi.

V slovenskem interesu in posebno v interesu Furlanije-Juljske krajine in drugih italijanskih severnih pokrajin je, po mojem, da se okrepijo odnosi med severno Italijo in Slovenijo na gospodarskem in političnem področju, saj celotna Italija nima enakega interesa do Slovenije, zlasti na gospodarskem področju.

Slovenija pa je dolžna, da se odločno zavzema za izvajanje določb iz mednarodnih pogodb v zvezi s slovensko manjšino. Zahtevati mora, naj Italija te določbe izvaja; Slovenija mora zahtevati tudi recipročnost, kar pomeni, da morajo Slovenci v Italiji imeti zagotovljeno neposredno zastop-

stvo v organih odločanja. To naj pomeni korak v smeri dviganja medsebojnih odnosov na enakovredno raven. Slovenija je že zagotovila visoko stopnjo pravic italijanski skupnosti. Te pravice bomo ohranjali, želimo pa, da enako ravna Italija s Slovenci v svojih mejah. Slovenija pa bo morala po mojem doseči visoko stopnjo notranjepolitičnega soglasja, če bo hotela biti uspešnejša na mednarodnem področju, posebej v odnosih z Italijo. Prav naša notranja nesoglasja zmanjšujejo pogajalske možnosti, tudi kadar gre za pogajanja z Italijo.

Kaj bi danes povedali Slovincem v Italiji?

Mislím, da je predvsem pomembno, da si Slovenci kot narod postavimo visoke cilje. Ne smemo podleči apatiji, ne smemo se udati v usodo, češ da se bomo postopno tako ali drugače vendarle asimilirali. Pri nas se, po mojem, le utrjuje prepričanje, da so Slovenci v zamejstvu naravno zaleđje, nekakšen obroč, ki krepí tudi Slovence v matični domovini. Matična država je zato dolžna vsestransko pomagati Slovincem v zamejstvu, spodbujati narodno samozavest in tudi optimizem.

Zelo pomembno bi bilo, če bi Slovenci v Italiji vendarle prišli do enotnega zastopstva, saj njihova razklanost slabša njihove pogajalske možnosti. Zato pozivam vse Slovence v Italiji, naj najdejo pot do takšnega skupnega zastopstva.

IZ GOVORA PROF. REBULE V LJUBLJANI

PRITRDITEV SMISLU, SLOVENSTVU IN KULTURI

Spoštovani,

zbrati se v imenu Prešerna lahko pomeni ljudem, ki jim je to ime kaj drugega kot konvencionalna šifra, zbrati se ob tem praznovanju naše kulture za to, da ob njegovem vzoru izrečemo trojno pritrditev: pritrditev smislu, pritrditev slovenstvu, pritrditev kulturi.

Pritrditi smislu? To se pravi verjeti - prevladujočemu nihilizmu stoletja navkljub - v neki temeljni logos v vesolju, v zgodovini našega planeta, v zgodovini narodov in tudi v naši lastni osebni zgodovini. (...)

Knjigo svojega življenja

pišemo namreč z dejanji: besede, te gredo v njene opombe pod črto. (...)

Zakaj vera v smisel se izraža z vero v vrednoto. In vera v vrednoto je dokaz vere v smisel.

Dovolj znano je, da je v današnjem svetu smisel za resnico, ki je bila strast antike, srednjega veka in tudi včerajšnje moderne kulture, zamenjal smisel za neskončno manj žlahtno vrednoto, za uspešnost. Neko obdobje v slovenski zgodovini, ki je bilo bolj tragično kot epopejsko, je pokazalo, kam pripelje opcija za uspešnost brez resnice. (...)

A če ima in bo imela

svojo večno aktualnost resnica, seveda ne položajna resnica, ne resnica režimov in modnih filozofij, ampak resnica sama na sebi, jo ima in jo bo imela tudi njena božanska dvojčica, lepota. In če priznavamo neko objektivnost lepega v pojavih mrtve narave, od zemeljskega reliefa do biosfere, kako bi jo mogli zanikati na področju umetniškega?

Ne bi bilo težko dokazati, kako je tudi atomsko-elektronski človek prav tako lačen lepote, kot je lačen resnice.

To nujno predpostavlja tudi zavezanost neki vrednostni hierarhiji, se pravi

načelu izbirlivosti in kvalitete. (...)

Prešernova vera v slovenstvo! Če so v trenutku, ko se je Slovenija iz brezimnosti stoletij povzpela do lastne samostojne države, kakšne slovenske kosti vzdrhtele v podzemsko alelujo, so bile to v kranjskem grobu kosti Franceta Prešerna.

Njegovo vero v bistveni

smisel sveta lahko morda najbolj izmerimo z njegovo opcijo za slovenstvo. Samo neka sočasna druga opcija ji je enakovredna po svoji samozavesti: opcija Antona Martina Slomška. (...)

Gre torej za prešernovsko sprejetje slovenstva: za naravno, ljubeče, nepodkupljivo, samoumevno sprejetje, kakor sprejemamo obzorje dreves in hribov pred lastno hišo. Sprejetje ne glede na to, ali je narod iz dveh milijard, iz dveh milijonov ali iz dvesto ljudi, se pravi onkraj vsake količinske ali prestižne preračunljivosti.

Ker je bil Prešeren, da povzamem Župančičev verz, preglobokih korenin, da bi se bal daljin, je lahko zrasel v našega prvega velikega svetovljana. In zrastle so prav iz te svoje lastne antejevske duhovne držbe, ne pa iz kakšnega kulturno-štipendijsko-

turističnega kozmopolitizma. V svojem življenju ni videl drugega kot Dunaj. A če ni videl Pariza in Oxforda, je videl nekaj večjega: videl je bistvene parametre človekove usode na zemlji.

Tudi provincializem ni toliko proizvod okolja, kolikor je drža duha. (...)

Sliši se geslo, da je naša kultura zrela za opuščanje "prešernovske strukture", kakor se glasi sintagma novega larpurlartizma.

Ampak to bi praktično pomenilo opuščati strukturo racionalnosti in strukturo kvalitete, strukturo človeške in narodne usodnosti.

Takšno geslo more izhajati le iz postmoderne impotence, iz pomanjkanja organa za to, kar daje človeku njegovo edinstveno presežnost, in to na dvojni ravni, duha in srca.

DALJE PRIHODNJIČ

3

ČETRTAK
15. FEBRUARJA
1996

JEZUS IZ NAZARETA IN CERKEV KOT SKUP- NOST JEZUSOVIH UČENCEV (6.)

ZVONE ŠTRUBELJ

V petih razmišljanjih o Jezusu in njegovi prvi skupnosti smo nakazali edinstveno avanturo, ki jo je Nazarečan predlagal skupini izbranih učencev. Znašli so se na poti radikalne preobrazbe, z nekom, ki so mu verjeli in ki je s svojim življenjem potrjeval njihovo drzno izbiro.

Nakazali smo, kako je binkoštna izkušnja Cerkve bila njen pravi izvor in je v dvajsetih stoletjih krščanstva postala tudi njeno trajno bistvo. Mimogrede smo nakazali tudi proces poplivenja, ki je zajel Cerkev po tretjem stoletju. Kolikor bolj se je namreč krščanstvo razširjalo geografsko in številčno, toliko bolj je postajalo popliveno. Marsikdaj je prešlo na raven moralnega kodeksa. Iz izvirno duhovnega gibanja in prvih avtentičnih oblik cerkvene ureditve, kjer je bila še močna naveza na Jezusa Kristusa in na izkušnjo prve skupnosti Jezusovih učencev, se je v družbenem pogledu izoblikovala "religija", ki avtoritarno ureja življenje mas, postavlja zakone moralne in juridične narave z garancijo transcendentnega počela.

Po tem, morda prehitrem prelistavanju prvih strani zgodovine prvotne Cerkve kot skupnosti Jezusovih učencev, se bomo še enkrat podali na pot prvih korakov krščanstva, tokrat bolj pozorni na pot vere posameznih učencev in njihove skupnosti.

Prvi štirje učenci, Simon (Peter) in njegov brat Andrej in Zebedejeva sinova Jakob in Janez, so se že poznali med seboj, še preden so srečali Jezusa. Evangelij nam ne pove, če sta bila Simon in Andrej sorodnika ali samo znanca drugih dveh poznejših učencev, Filipa in Natanaela (Jerneja). Glede na to, da so bili vsi štirje doma iz vasice Betsajde, vsekakor niso bili tuji. Vsi drugi učenci, ki bodo dopolnili skupino dvanajstih, so bili iz Galileje. Morda so se srečali, še preden so šli za Jezusom. Še nekaj drugega jih združuje, njihov poklic. Več od njih je bilo ribičev ob Genezareškem jezeru. V enaindvajsetem poglavju Janezovega evangelija beremo, da je skupina sedmih mož, pet jih je bilo iz skupine dvanajstih, dva sta bila anonimna, po Jezusovi smrti spremljala apostola Petra pri ribolovu. Preden jih je Jezus poklical, je morda nekaj od njih bilo zbranih v kakšnem ribiškem združenju. Delo v ekipi, zlasti kadar gre za nevarno delo, ustvarja močne medsebojne vezi; ekipa je kot posadka na barki.

Vsaj na začetku je vpoklic cestinarja Mateja (Levi) moral vzbujati negativne reakcije. Njegov poklic ga je ločeval od vseh drugih. Bil je neke vrste državni uslužbenec in s tem osumljen kolaboracije z okupatorsko rimsko oblastjo. Še več, taki ljudje so bili na glasu kot tatovi in izkoriščevalci. O Judu Iškarjotu ne vemo nič pred njegovo reakcijo v Betaniji, ko neka žena, grešnica, mazila z dišavnim oljem Jezusove noge in on vzkipi zaradi potrate dragega olja. Gotovo se je skupina apostolov zavedala zelo pozno, da je imela v svoji sredi tudi tatu. Zaupali so mu skupno blagajno. To po drugi strani kaže na zaupanje, ki ga je skupina do določenega trenutka imela vanj.

Skupina Jezusovih učencev se je poleg ožjega jedra dvanajstih raztezala še na druge poklicane učence. Evangelist Luka omenja 72 učencev, ki jih je Jezus poslal oznanjati evangelij (prim. Lk 10,1-12). Med ženami, ki so sledile Jezusu, najdemo Marijo, mater enega od dvanajstih, Jakoba mlajšega. Marijo, Jezusovo mater, razen pri dveh slučajnih posegih, na gostiji v Kani Galilejski in v Kafarnaumu, srečamo šele proti koncu, tik pred sinovo smrtjo. Šele tedaj se je morala pridružiti tistim, ki so se povezali v tesen krog Jezusovih učencev.

Kakšna paleta različnih oseb! Kaj bo tako različno usmerjene ljudi združilo v konkretno in prepričljivo skupnost vere?

PRIPRAVE NA PAPEŽEV PRIHOD V SLOVENIJO

V Sloveniji so priprave na papežev obisk v polnem teku. Zato sta imela cerkveni in državni pripravljalni odbor v ponedeljek, 12. t.m., tiskovno konferenco. Javnosti so predložili obisk sv. očeta od 17. do 19. maja. Papež bo s svojo delegacijo, ki bo štela okrog 100 članov, od tega 60 časnikarjev, obiskal vse tri škofije, se srečal s predstavniki državnih in cerkvenih oblasti. Po predvidevanjih naj bi se mladinskega srečanja v Postojni udeležilo okrog 50 tisoč mladih, v Mariboru in v Ljubljani pa od sto do 150 tisoč ljudi. Stroški papeževega obiska bodo znašali okrog 951,5 milijona tolarjev, kar bo slovenska država krila iz proračunskih rezerv, slovenska Cerkev pa bo med verniki pripravila posebno nabirko za papežev obisk.

KARD. C.M. MARTINI

JE ČAS MOLČANJA IN ČAS GOVORJENJA (IV. DEL)

PREVEDEL
MSGR. OSKAR SIMČIČ

3. Važno izhodišče, ki tudi opravičuje novo politično besedo Cerkve, je dejstvo socialne in karitativne dediščine krščanske skupnosti ter moči njenega družbeno moralnega naboja.

Na nedavnem palermskem zborovanju se je ta zavest jasno pokazala in obenem nakazala, kako naj se ta dediščina upravlja v dobrobit vseh. "Kultura vzajemnosti in sočutja - tako referat 3. območja - je prispevek kristjanov, ki bogati narodno duhovno dediščino. Takšna kultura vnaša v gospodarstvo zahtevo občestvenosti; usmerja narodni etos v večjo občutljivost za potrebe ubogih v naši družbi in na južni polobli; pravzaprav jih sprejema vase". Krščanska vzajem-

nost se ne umika v ozke in zaprte kroge. Njen slog delovanja in njeni programi so večkrat vzor in kažipot tovrstni državnosti.

Kar smo pravkar povedali, gotovo drži, vendar pa se je treba tudi zavedati, da zgolj socialna in karitativna dejavnost nista zadostni. Nujno potreben je tudi politični moment, kot tisti, ki združuje socialne in civilne kreposti. Pavel VI. je lepo dejal, da je politični moment zahtevna oblika krščanske ljubezni. "Katoličani niso 'štvarnost zase' v državi - tako so poudarili na zborovanju v Palermu v 2. območju o vlogi socialnega in političnega udejstvovanja. Zato želijo prenoviti svoje služenje družbi in državi v luči svojega kulturnega in civilnega izročila, social-

nega nauka Cerkve, pa tudi številnih pričevanj krščanske politične ljubezni tudi za ceno mučeništva".

5. Poudariti seveda moramo tudi, da politična dejavnost potrebuje pravilno metodologijo. Katoličani se morajo izogibati dvema nasprotnima skrajnostma oz. skušnjavama: da bi prenačljeno in neposredno v politiko vnašali krščanske vrednote kot take v integrističnih oblikah; ali pa, po drugi strani, praktično "pozabili" na te vrednote v imenu neke pragmatistične politike in sprejemali vsakovrstne kompromise v zameno za nekatere neposredne koristi.

Živimo v pluralistični in zapleteni stvarnosti. V letih ni vedno mogoče vsega, kar imamo za moralno dobro, neposredno uzakoniti, kajti pri tem potrebujemo soglasja mnogih.

Predvidevati moramo neko postopnost. Zlasti v času, kot je naš, v katerem je odpadla marsikatera etična razvidnost, ni vedno mogoče oz. modro predlagati za uzakonitev še tako pomembne vrednote, če bi takšna uzakonitev resno ogrozila sožitje. Koliko bolj je neka vrednota etično pomembna, toliko bolj zahteva in potrebuje zorenja na splošni bivanjski ravni. Menim, da moramo ločiti potrebo po pospeševanju nove skupne miselnosti in skupnega čutenja, ki si želi z dobrimi razlogi in veljavnimi zgledi prepričati ljudi o pomembnosti neke vrednote za skupnost, od umestnosti njene uzakonitve. Brez zadovoljivega soglasja tega ni mogoče izpeljati.

DALJE PRIHODNIČ

OBLETNICA

OB 50-LETNICI UMORA PROF. FILIPA TERČELJA

Dne 29. avgusta 1946 je Slovenski Primorec objavil članek, ki ga tu ponatiskujemo. Objavljeni članek je bila prva vest o umoru prof. Filipa Terčelja, ki je prišla v svobodni svet. Tokrat smo ga ponatisnili v spomin pok. Terčelju ob 50-letnici njegove tragične smrti tudi zato, da mlajši rodovi vidijo, kakšni časi so takrat bili. Filip Terčelj je bil eden najvidnejših kulturnih delavcev na Primorskem med obema vojnama. Ima svoje geslo v Slovenskem primorskem biografskem leksikonu.

Kdo ga ni poznal v deželi v letih 1922 do 1929? Redka je bila vas, ki bi je ne bil obiskal kot prosvetni delavec med slovenskimi Primorci. On s predavanji, prosvetnimi tekmami, tečaji, izleti, pokojni Lojze Bratuž in njegov brat pok. Jožko pa s svojimi melodijami. Vse je vihar pobral. Lojzeta mešanica grdega olja, ki so mu ga fašisti vsilili, Jožkota

zahrbtna bolezen, Terčelja pa bratje, tovariši.

V nekakšnem uradnem obvestilu konec junija - tako nam poročajo iz dežele progresivne svobode - je bilo med drugim tudi na videz običajno obvestilo:

Franc Krašna, župni upravitelj v Sorici, dne 7.1.1946 pri Sorici v starosti 59 let; Filip Terčelj, profesor-veroučitelj v Ljubljani, dne 7.1.1946 pri Sorici v starosti 54 let.

Zanesljiv vir poroča:

7. januarja 1946 sta odšla Filip Terčelj in Franc Krašna iz obmejne fare Sorica po cesti v dolino, ker sta bila namenjena v Ljubljano. Oba sta nekaj preje prišla iz zaporov in čim sta okrevala, sta začela oskrbovati zapuščeni župniji, eden Sorico, drugi Davčo. - Ko sta prišla v bližino Podrošta, ju je aretirala patrulja obmejne straže in ju odgnala po cesti navzgor na Zgago

žago. Tam ima straža pisarno. Po zaslišanju sta ju dva miličnika odpeljala v hrib proti Davči. V bližini Davče so zavili proti meji. Čim so dospeli v gozd, je eden izmed miličnikov nepričakovano ustrelil z revolverjem Terčelja v vrat. Ko je Krašna to videl, je navalil na miličnika in ga podrl na tla. Med tem pa je drugi miličnik sprožil brzostrelko in ubil najprej Krašno in nato še umirajočega Terčelja. Trupli sta miličnika zagrebla. - Nihče ne sme vedeti, ne da sta mrtva, ne kje je njun grob. Oba pa je sodišče oprostilo in izpustilo iz zaporov.

Do tu govori naš vir, o katerem bi le želeli, da bi ne bil tako pretresljivo resničen, kakor žal je.

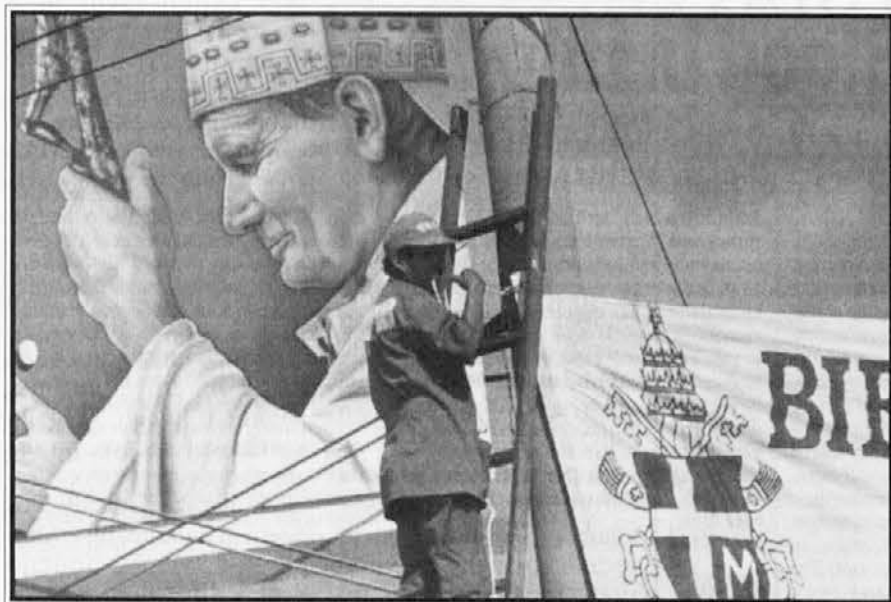
Odšel si tudi ti, g. Filip. Ni bilo dovolj, da si kot zaveden in delaven Slovenec moral poskusiti fašistovsko temnico v Kopru, ki te je telesno in duševno strla. Ni bilo dovolj sledečih konfinacij v Italiji, tudi bratje so te zaprli v novi svobodi. Ko ni sodišče našlo pretveze za hujše postopanje proti inteligentnemu narodnemu delavcu, je našel miličnik pripraven čas in kraj, da se te je skupaj z župnikom, gorečim rodoljubom Krašno na zahrbtnen način Slovenija iznebila. Sam Bog ve, zakaj si ji bil tako nevaren! Bil si duhovnik in inteligent, odličen govornik in spreten organizator - a bil nisi komunist, dasi si ubožneje živel kot zadnji delavski vajenec.

Padel si, a duša je neumrljiva. Živi v Bogu. Slovenski Primorci, molimo za našega trpina! Obid, Piščanec, Sluga, Pisk, Terčelj...vsi ste ljubili svoj narod, ki vam je ljubezen poplačal z umorom.

PAPEŽ V JUŽNI AMERIKI

ROMAR MED PREIZKUŠENIMI

JURIJ PALJK

"Bienvenido!"

Sveti oče je 5. februarja odpotoval na sedem dni trajajoče potovanje po Latinski Ameriki. V Italijo se je vrnil v ponedeljek, 12. februarja, zjutraj in takoj odšel v Vatikan na zaslužen počitek. Papež Janez Pavel II. je tokrat že drugič obiskal Guatemala, Nikaragua, Salvador in Venezuelo. Sveti oče ima poseben odnos do Latinske Amerike in to je pokazal že med letom proti Južni Ameriki, ko je govoril časnikarjem o težavah latinskoameriških narodov in svoji navezanost na dežele, v katere je bil namenjen.

V Guatemali ga je pričakalo veliko ljudi. Papež je v tej revni državi takoj prišel v srž svojega obiska, saj je takoj po pristanku v Guatemali dejal: "Potrebno je najti pot do konca strašne vojne v tej deželi. Vsi ljudje naj stopijo na pot stremjenja po večji pravičnosti!" Papež seveda ni pozabil povedati, da je prišel "kot romar ljubezni in upanja" z namenom, "da bi dal nov zagon evangelizaciji Cerkve." V Guatemali je maševal v "Marijini dolini" zraven božjepotne cerkve v kraju Esquipulas in tam pozval ljudi k spravi z Bogom in spravi z ljudmi različnih pogledov na družbeno ureditev v Guatemali.

Druga postojanka papeževega pastoralnega potovanja je bila Nikaragua, kjer so ga z veseljem sprejeli v Managui; tu je po sprejemu na letališču maševal v parku Malecon in obiskal katedralo Brezmadežnega spočetja. Ko je maševal v parku Malecon, je dejal: "Trinajst let je tega, kar sem bil v Nikaragui in takrat si bila ti, Nikaragua, samo

poligon velesil. Danes se vidi, da si sama svoj gospodar in humana, krščanska Nikaragua. Spominjam se maševanja izpred trinajstih let, temno je bilo, v zelo temni noči smo maševali. Danes pa smo maševali pod soncem: vidi se, da je božja Previdnost posegla tudi v zgodovino Nikaragae, tako kot posega v zgodovino vseh narodov vsega človeštva." Papež je v Nikaragui tudi zahteval večje napore za moralni, človeški, socialni in duhovni napredek v tej deželi.

V El Salvadorju je papeža pričakalo na milijone ljudi. V to južnoameriško državo je prišel papež 8. februarja. Na veliki ravnini Siglo XXI ga je med mašo pozdravljalo nad milijon ljudi. "Nikoli več vojne! Naj resnična pravica obrodi vedno mir!" je vzkliknil papež med mašo. Med drugim je tudi dejal, da lahko samo "primerna vzgoja k odpuščanju obrodi modrost miru." Še posebno pretresljiva je bila molitev svetega očeta na grobu nadškofa Oscarja Arnulfa

Romera, ki so ga 24. marca 1980. leta ubili v katedrali med maševanjem. Obenem se je sveti oče poklonil tudi umrlima salvadorskima škofoma Luisu Chavezu in Arturu Riveri Damasu. Isti dan se je sveti oče vrnil v Guatemala, od koder je odšel 9. februarja v Venezuelo, kjer ga je sprejel državni predsednik.

V Caracasu je papež najprej šel obiskat zapornike v velemestno kaznilnico in jim dejal: "Kristus vam prihaja naproti. Odprite vaša srca in sprejmite izziv spreobrnjenja!" Tudi v Venezueli je papeža pričakala ogromna množica ljudi. Papež je maševal pred velikansko množico in tudi tu se je dotaknil velike potrebe po novi evangelizaciji v tej veliki državi.

Včasih je bil med potovanjem papež vidno utrujen, še veliko bolj pa je bilo utrujeno vse njegovo spremstvo in kar neverjetno je, kje najde sveti oče toliko energije, da si lahko privoščijo celo to, da sam obhaja devetdeset ljudi, da

stisne roke tisočim ljudem, da.... V sedmih dneh svojega potovanja je sveti oče daroval pet maš, ki so trajale po tri ure, imel je dva dvajset govorov, štirinajstkrat se je povzpел ali v letalo ali v helikopter, štiriinidesetkrat se je povzpел v papeški avto-"papamobile" in se z njim prepeljal celih 266 kilometrov z vožnjo, ki je enaka hitrosti hoje povprečnega človeka, stisnil je na tisoče rok in še in še. Ko so časnikarji vprašali papeževega človeka za stike z javnostjo Navarra, če je papež utrujen, je ta odvrnil: "Vprašajte raje mene, če sem utrujen, ker vam zaradi utrujenosti komaj odgovarjam."

In papež že načrtuje nova potovanja. Prvo bo v mesecu maju, ko bo papež Wojtyła prišel na obisk k nam Slovincem v Slovenijo, takoj nato pa v Berlin, Madžarsko, Francijo in medtem morda še kratek skok v Sarajevo in v Libanon....

BESEDA ŽIVLJENJA

SEDMA NAVADNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"NEHAJTE ŽE VENDAR!"

Pater Bernhard Häring iz redovne skupnosti redemptoristov, ki ima v središču svoje duhovnosti premišljevanje skrivnosti Kristusovega odrešilnega trpljenja, s katerim je po besedah apostola Pavla "podrl ločilno steno sovraštva med ljudmi", je eden vodilnih strokovnjakov na področju katoliške moralne teologije. Nekdaj je le-ta slonela bolj na starozaveznih desetih božjih zapovedih (po njih smo si tudi izpraševali vesti, ko smo se pripravljali na spoved); on pa je nauk o tem, kako naj krščanski človek kot kristjan živi, postavil na temelj Jezusovega govora na gori, zlasti njegovih osmerih blagrov, s katerimi je božjo postavo stare zaveze dopolnil. V knjižici "Osmero blagrov", ki je prevedena tudi v slovenščino, pripoveduje, kako se je v Afriki večkrat srečeval z begunci iz Burundija. S skrajno nevarnostjo se jim je posrečilo ubežati strahotnemu pokolu, v katerem je bilo že pred dvema desetletjema pobitih nad 250.000 ljudi iz plemen Hutu (pred tremi leti pa je sovraštvo terjalo še neprimerno višje število žrtev). Pri teh srečanjih je v pogovorih in molitvi z najposposobnejšimi med njimi mnogo razpravljal o pomenu in nalogah miru in sprave. Njibovo geslo je bilo "pravica brez maščevanja" ali "mir v pravičnosti in odpuščanju". Ti ubogi ljudje, ki so bili brez vsega, tudi brez domovine, so se zavedali, da morejo samo z nenasiljem in odpuščanjem osvoboditi nasprotno plemo Tutsi od skrbi za vedno novimi dejanji nasilja.

Pogosto vidimo ali tudi v svojem okolju doživljamo, kako otroci in mladi v domači družini ali med sosedi ravnaajo v dubu naročila, ki nam ga daje Jezus v današnjem evangeliju, da ne vračamo krivice s krivico, budobije s budobijo. "Nehajte že vendar s tem!" pravijo otroci in mladi, ki so zaradi svojega še neomadeževanega srca božje orodje za graditev miru. "Ja, kam pa pridem, če bi vsaki barabi, ki mi v življenju nagaja, odpustil vedno znova?" se bo po nekem "treznem" razmišljanju vprašal marsikdo. Ali ne bom s tem budobnežem dajal potubo? Slovenski pregovor pravi: "Kdor hudim odpušča, dobim škodo." Jezus ne misli tako in to je tudi utemeljil s svojim zgledom odpuščanja na križu.

"Jezus ne brani državi, da se upira s kaznimi budim, zločinskim nagonom budobnih ljudi," piše p. Albin Škrinjar. "Tudi ne brani posamezniku, da se zavaruje zoper človeško budobijo in išče zadoščenje za krivico pred sodiščem. Vsekakor pa hoče Jezus gasiti v nas plamene maščevalnih želja, ki nas spodjedajo, nam nič ne koristijo, nasprotnike pa še bolj podžigajo k budobiji. Miroljubnost blaži prepričanje."

Pred leti umrli jezuit Anthony de Mello je napisal več knjig, v katerih skuša verske resnice približati bralcem v duhovnih anekdotah. Eni je dal naslov "Popravite svete knjige". V njej pove, da so v Združenih narodih nekoč predlagali, da bi ponovno pregledali vse svete knjige vseh verstev na svetu. Vse, kar bi v njih spodbujalo k nestpnosti ali h krutosti ali k fanatizmu, bi morali izbrisati. Vse, kar bi kakorkoli nasprotovalo človekovemu dostojanstvu in sreči, bi morali izpustiti. Ko so odkrili, da je to predlagal sam Jezus Kristus, so časnikarji planili v njegovo stanovanje, da bi poizvedeli kaj več. Njegovo pojasnilo je bilo preprosto in kratko: "Svete knjige, enako kot sobota, so zaradi človeka," je spregovoril. "Ni človek zaradi knjig."

NAŠI MISIJONARJI PO SVETU

Duhovni poklici v Vietnamu

Salezijanci v Saigonu imajo 6 duhovnikov in 7 bogoslovcev ter 1 diakona, 60 fantov pa med aspiranti. P. Dominik Ujem ima 15 fantov, ki študirajo filozofijo, to je prvi letnik pred bogoslovjem. V njegovi škofiji je še 15 diakonov, ki čakajo na posvečanje. Državna oblast mora namreč še vedno dati svoj pristanek, predno je kdo posvečen za mašnika.

Božično veselje indijskih deklet

Ne vem, komu se moram zahvaliti za Katoliški glas, ki ga redno prejemam. Hvala Bogu in Materi božji, zaradi zdravja se ne smem tožiti glede na svoja leta, 89; 67 let sem že v misijonih. Pomagam, kar mi je mogoče, predvsem z molitvijo in zgledom. Za Božič so se naša dekleta razveselila raznih darov. Hvala dobrotnikom! Tu smo blagoslovili prepotrebno poslopje za notranje gojenke. Navzoči so bili tudi dobrotniki iz Italije, ki so

bili zelo ganjeni, ko so naša dekleta pela in se zahvalila tudi v italijanskem jeziku. Potrebujemo še primerno kapelo, ker se moramo sedaj stiskati v manjši sobi.

V Sloveniji se pripravljate na obisk sv. očeta. Rada bi bila navzoča, a zaradi poti in let mi ne bo mogoče, le v duhu bom tam in pa z molitvami.

S. TEREZIJA MEDVEŠČEK, INDIJA

Veselje ob vrnitvi p. Saksida

Salezijanec Ernest Saksida je lansko leto obhajal zlato mašo doma v Domberku in v Gorici pri sv. Ignaciju. Potem je obiskal številne dobrotnike po vsej Italiji. Ko se je vrnil, so ga njegovi otroci sprejeli z največjim veseljem. "Da bi ne bil preveč ganjen, sem se vrnil na tiho, toda srečanje je brez dvoma ostalo zapisano v mojem srcu kakor v srcu mojih otrok. Priskrbel sem jim tudi 182 mamic, ki so posvojile prav toliko otrok in se zavzemale za pomoč."

SLOVENC V VENEZUELI

Na sliki vidimo skupino slovenskih izseljencev v Caracasu (Venezuela) po slovenski maši. Sliko je poslal slovenski duhovnik Janez Grilc našemu listu. V tej državi Latinske Amerike sta trenutno dva slovenska duhovnika, ki skrbita za naše izseljence, ki so raztreseni malo po mestih in na deželi. Pred kratkim so imeli skupno romanje v mesto Valencia, kjer se je zbralo nad sto slovenskih rojakov.

VALVASORJEVA SLAVA V ITALIJANSKEM PREVODU

IVAN ŽERJAL

Po Brižinskih spomenikih in knjižici o Repentabru je založba Mladika ponovno izdala v italijanskem jeziku napisano publikacijo. Tokrat gre za italijanski prevod tistega dela Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske, ki govori o naših krajih, točneje o Trstu, Ljubljani in Krasu. Knjiga ima namreč naslov "1689 Trieste, Lubiana e la Carsia di Johann Weichard Valvasor" ("1689 Trst, Ljubljana in Kras Janeza Vajkarda Valvasorja") in šteje 226 strani. Njena cena je 60.000 lir.

Avtorja sta tudi tokrat znani tržaški publicisti Paolo G. Parovel in žena Ariella Tasso-Jasbitz, ki sta postala že nekakšna stalna sodelavca založbe Mladika, saj sta sodelovala pri sestavi italijanskega prevoda Brižinskih spomenikov prof. Janka Ježa in sta avtorja italijanske knjižice o Repentabru.

Knjiga se začne s predgovorom, v katerem je poudarjen Valvasorjev namen prikazati večnarodno, večjezično in večkulturno stvarnost tega področja, katerega simbola sta mesti Trst in Ljubljana, ki sta po mnenju avtorjev

S. Serff - Socerb - S. Servolo

tudi danes pomembni za širjenje kulture spoznavanja med tu živčima narodoma, brez katere ni sožitja. Sledi zgoščen opis Valvasorjevega življenja in dela, osredotočen predvsem na Slavo vojvodine Kranjske.

Objavljen je tudi krajši prikaz opisanih krajev v Valvasorjevem času. Zatem si lahko bralec pregleda nemški izvirnik in italijanski prevod izbranih delov teksta, ki obravnavajo naše kraje in ki jih najdemo v XI. knjigi Slave. Tu sta se avtorja osredotočila na 33 od 349 obravnavanih krajev. Knjigo krasi več reprodukcij slik, ki so v izvirniku, med temi tudi

večji sliki Trsta (tudi s slovenskim imenom mesta) in Ljubljane. Na koncu je podano kazalo celotnega Valvasorjevega dela, z njim pa tudi njegova izredno bogata bibliografija ter seznam del, ki govorijo o Valvasorju.

Delo je izšlo že konec prejšnjega leta, vendar so ga predstavili 22. januarja v Peterlinovi dvorani v Trstu. Spregovorila sta prof. Marija Cenda Klinc in avtor Paolo G. Parovel. Le-ta je med drugim poudaril tisto, kar je po njegovem mnenju moderno sporočilo Janeza Vajkarda Valvasorja, in sicer to, da Trst brez normalnega odnosa s svojim zaledjem ne more živeti. Sporočilo je zelo enostavno, a svetlobna leta daleč od miselnosti določenih krajevnih italijanskih krogov, ki so prepričani, da je Trst zadnja postojanka zahodne civilizacije pred barbari. Tudi povprečni italijanski sodržavljan se ne odlikuje po kdove kakšnem poznanju krajevnih zgodovine, zato mu je treba to predstaviti. Prav v to smer je šla založba Mladika z izdajo publikacij v italijanskem jeziku, ki pripadniku večinskega naroda prikazujejo zgodovino in značilnosti naših krajev drugače, kot mu je prikazalo "uradno" italijansko zgodovinsko pismo.

Mohorjeva družba iz Celja je pred kratkim izdala zanimivo in poučno knjigo, ki nosi naslov **Moja srečanja z ljudmi**, napisal pa jo je Janko Bohak. Avtor knjige je psihoterapevt v Sloveniji, sicer pa je po poklicu diplomirani teolog, psiholog in psihoanalitik; pastoralno psihologijo je študiral v Innsbrucku, kjer je opravil podiplomske študije. Razmeroma mlad znanstvenik, saj je rojen leta 1944, je že nad dvajset let poklicni psihoterapevt in psiholog.

Knjigo sem vzel v roke z velikim zadržkom, ker imam pri takih učenjakih vedno bojazen, da bodo spet razkazovali nam laikom, nevednim, nepoučenim in neumnim, svoje velikansko znanje. Pa sem se pošteno uštel; v to me je prepričal že uvod z naslovom *Knjigi na pot* izpod peresa stanovskega tovariša avtorja dr. Janeza Mlakarja. Le-ta namreč pravi, da je knjiga za slovenskega bralca zanimiva predvsem zato, ker v njej Janko Bohak obravnava vsakodnevne težave slovenskega človeka. Ne gre torej za knjigo, ki se ukvarja s splošnimi občečloveškimi problemi.

Kot rečeno, sem se k branju spravil nejevoljen, a

KNJIGA MOJA SREČANJA Z LJUDMI JANKA BOHAKA

JURIJ PALJK

sem knjigo takoj in z veseljem prebral, ker me je pritegnil sila razumljiv, preprost in jasen jezik, kajti Bohak piše o velikih težavah slovenskega človeka znanstveno; to pa tako, da ga lahko razume vsakdo, tako znanstvenik kot preprost delavec. V tem vidim odliko knjige, ki je v bistvu nekakšno ogledalo slovenske družbe, tiste družbe, o kateri neradi govorimo, namreč o ljudeh, ki imajo kakršnekoli težave, pa naj gre za duševne motnje, stres ali hujše, kot sta alkoholizem in narkomanija. Morda je najbolj poučno poglavje o alkoholizmu, saj v njem Bohak ne piše samo o alkoholu in alkoholizmu, ampak tudi o delaholiki, se pravi ljudeh, ki zamenjajo alkohol z delom in v življenju ne počnejo drugega kot to, da delajo.

Knjiga je razdeljena na petnajst krajših poglavij-esejev-pričevanj, od katerih je eno boljše od drugega, saj avtor zamenjuje literaturo in primere iz nje s svojimi srečanji z ljudmi; vse to pa oplemeniti s svojim znanjem, ki se ne zaustavi pri goli znanosti, ampak jo s človečnostjo in krščanskim etosom odločno pre-

sega.

Knjiga *Moja srečanja z ljudmi* bo prišla prav vsakomur, ki živi današnje življenje, saj med nami ni človeka, ki ne bi doživel pretresov in mejnih situacij v življenju. Priporočam jo predvsem mladim in staršem, ki bodo v nji našli marsikak odgovor na vsakdanje težave pri vzgoji otrok in samega sebe v harmonično osebnost. Še enkrat ponavljam, da je knjiga dobra predvsem zato, ker Bohak svojega znanja ne razkazuje, ampak na lep način kaže poti iz hudih stisk. Lepo je iz knjige razvidna tudi avtorjeva velika in tiha ljubezen do vsakega človeka, s katerim se je srečal, pa naj bo navaden kmet ali pa intelektualac. Lahko bi rekli, da je ta ljubezen že kar samaritanska človečnost, katere danes žal ne najdemo tako pogosto v knjigah podobne vsebine. In to je zelo veliko! Knjiga pa ima še eno prednost: kratka in razumljiva je, hitro berljiva, prav zato jo toplo priporočam vsem, ki bi radi vedeli kaj več o sebi.

IZŠLA ZBIRKA MALIČEVH MAŠ

Konec minulega leta je Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta izdala Maše za mešani zbor in orgle tržaškega skladatelja, organista in glasbenega pedagoga Staneta Maliča (1904-1984). Zbirko je uredil dr. Zorko Harej. Imenitno notografsko delo je opravil Janko Harej, za opremo je poskrbel Edi Žerjal, tiskala pa je tiskarna Graphart v Trstu. V zbirki so objavljene štiri maše na liturgično besedilo, ki bodo gotovo naletele na lep odziv med pevske zbori. Zbirko je založil SSO in je na razpolago na sedežu Zveze cerkvenih pevskih zborov v Trstu. O samih mašah bomo še poročali, kar gotovo zasluži primerno predstavitev in oceno.

SSO SPOROČA,

da bo v nedeljo, 25. februarja, ob 18. uri v Marijinem domu v Rojanu predstavitev zbirke puntarskih pesmi *Za staro pravdo*. Sodelujeta mešani zbor Hrast iz Doberdoba in vokalna skupina Resonet iz Trsta.

MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI

ANGLEŠKI PEVEC NAVDUŠIL NATRUPANO HALO TIVOLI

ERIK DOLHAR

se je zvedelo, da Anglež v Ljubljani ne bo nastopil, je v mnogih zvaladalo nelagodje. Bowie mi osebno ni preveč všeč; v slovensko prestolnico sem se podal, da bi v Hali Tivoli poslušal navaden koncert in nič več. Plavalasi pevec

je vrh vsega v intervjujih najavil, da med svojo turnejo ne bo izvajal starih kosov, temveč da bo "tour" predvsem promocija nove plošče "Outside".

Množica mladih, ki se je valila proti dvorani, je bila samo dokaz, da gre za priložnost, ki je ne gre

Za nastop britanskega zvezdnika Davida Bowieja je vladalo veliko pričakovanje še zlasti zato, ker je bil kot predskupina najavljen Morrissey. Ko pa

človeške kaste, ki ji lastnik takega bisera pripada.

Vedite, da vsa italijanska slavistika oziroma slovenistika česa takega ali podobnega ni zmogla! Prof. Tummolo bo zapisan kot edini strokovnjak in znanstvenik (na to svojo lastnost se sam v pamfletu sklicuje!), ki je v Italiji kaj napisal o italijanski izdaji BS. Bodo slovenisti v Italiji zato užaljeni? Njihov popoln molk traja že dve leti!

Z g. Marijem Maverjem, urednikom Mladike, sva pripravila daljši seznam slavističnih središč in znanstvenih publikacij od Rima do Bruslja, kamor smo knjigo brezplačno poslali. Za posamezne slaviste sem dodal še pismo s prošnjo za oceno. Edini, ki mi je takoj potrdil prejem knjige, je bil profesor sodobne zgodovine na tržaški univerzi Elio Apih. Pohvalil je mojo skrb za slovenske kulturne starostnosti in dodal, da je moja državljanska dolžnost ("dovere civile") poročati italijanski javnosti o slovenskih dosežkih na kulturnem področju.

Prof. E. Picchio je doslej molčal. Uči v Rimu in Neaplju. Z njim sem o BS govoril že pred dvema letoma na tržaški univerzi. Med predavanjem je res omenil, da je študij slavistike začel s prof. B. Meriggijem takoj po koncu vojne v Rimu, in sicer s slovenščino pri meni. Nato je prešel na bolgarščino, poljščino in ruščino. Po vojni si je nadel težko nalogo prekatégorizirati sovjetsko slovstvo. Tega dela še ni opravil.

Prof. Sante Graciotti, bivši minorit, zdaj docent v Rimu, je tudi moj star znanec. Dobil je knjigo s prošnjo po oceni. Po dveh letih mi je po skupnem znanju, prof. A. Budrovichu, sporočil, da BS zanj nimajo nobene posebne slavistične znanstvene vrednosti. Seveda ima zdaj g. prof. kot posvetni in prosvetni delavec mnogo važnejše skrbi od ocenjevanja paleografske in jezikovne veljave naših BS!

V posebni štiristranski prilogi je "Piccolo" pred nekaj dnevi objavil prikaz uspehov, ki jih doživlja Zavod

PODLISTEK

PRIHOD SLOVENCEV NA PODROČJE BENEČIJE

V. DALJE O TUMMOLU IN SLAVISTIKI V ITALIJI

JANKO JEŽ

Torej priznanje, za kar sem mu hvaležen, obenem pa nesmiseln pridržek. Priznanje ne velja, ker ni izpolnjen pridržek. Pridržek pa ne more biti izpolnjen, ker gre za tipični aksimoron ali nesmiselno bistroumje oziroma v našem konkretnem primeru za nesmiselno zato nedopustno pogojevanje. In veste zakaj sem g. prof. Tummolu hvaležen za njegovo že na prvi pogled zgolj površno oceno BS? Segam globlje v njegovo podzavest. BS so ga prevzeli, kar pri njem le kaže osnovno mero estetičnega dojemanja, kljub odporu, ki ga v njem ocena povzroča zaradi ničvredne

V ZALOŽBI HUMAR V NOVI GORICI

PREŠERNOV
KRST PRI SAVICI
V SEDMIM
JEZIKIH

AMBROŽ KODELIA

V svojem, razmeroma kratkem življenju je založba Humar (Bilje, Nova Gorica) presenetila slovensko kulturno javnost z več izdajami, ki prinašajo nov pogled na slovensko izročilo in kulturo. Njena najnovejša, umetniško ilustrirana izdaja Prešernovega Krsta pri Savici pa pomeni nedvomno vrhunec v delovanju in kulturnem poslanstvu te mlade slovenske založbe.

Knjiga, v velikosti 33 x 24, ima kar 38 dvostranskih barvnih ilustracij, ki jih je izdelal akad. slikar Milogoj Dominko. Ta po dvajsetih letih delovanja v Švici prebiva in ustvarja sedaj na Vrhniki. Dominko se je poglobil v duhovno simboliko srednjega veka, kot tudi v takratne navade, oblačila, vrste orožja, vendar so njegove upodobitve oblikovane zelo moderno, tako da nam Prešernovo duhovno sporočilo prenese v današnji čas.

Vsaka upodobitev ima svoj prevladujoči barvni ton, ki je primeren za prikazani prizor, tako da je

celotna knjiga tudi z vidika umetniške ilustracije in oblikovanja na zavirljivi ravni, povsem primerna tudi za darilo tujemu poslovnemu svetu in diplomatskim predstavništvom.

Zaradi tega imajo izdaje v tujih jezikih (razen v ruskem) poleg knjižne izdaje (okoli 16.000 SIT) tudi razkošno izdajo v posebni šatulji (okoli 40.000 SIT).

Takšne izdaje kakega Prešernovega in sploh drugega slovenskega knjižnega dela še ni bilo v slovenskem založništvu in je tudi v svetu redkost. Spremno besedo k slovenski izdaji je oskrbel dr. Janko Kos. Gre za ponatis Žigonove izdaje Prešernovega "Krsta".

Angleški prevod je že pred leti pripravil dr. Henry Cooper jr. ter ga z

odličnimi opombami odstopil založbi v ponatis. Hrvaški prevod je svoj čas prav tako pripravil Luka Paljetak in je bil objavljen pred nekaj leti. Nemški prevod je povzet iz izdaje, ki jo je leta 1901 na Dunaju objavil dr. Franc Vidic. Istega leta je izšel tudi ruski prevod, prevedel ga je Fjodor Jevgenijevič Korš, eden najbolj uglednih ruskih jeziko slovcov preteklega stoletja. Znani pesnik Marc Alyn pa je avtor francoskega prevoda, ki je bil prvič objavljen prav tako pred nekaj leti.

V italijanščino je Prešerna prevajal Franc Husu. Njegov prevod "Krsta", ki ga je pilil osem let, je izšel leta 1972 v dvojezični slovenski in italijanski izdaji v Ljubljani. Italijanski ter nemški prevod v tako impozantni izdaji, kot je sedanja, sta izrednega pomena za kulturni prostor v zamejstvu, tako na

"Le Črtomir se z majhnim tropom brani"... (M. Dominko, ena izmed ilustracij h Krstu pri Savici)

Primorskem kot na Koroškem, kjer smo pod stalnim pritiskom propagande nasprotnih nacionalističnih sil, ki bi rade s ponavljanjem trditev o naši kulturi manjvrednosti potrjujele svojo domnevno nadkulturnost. Zato spada ta

so bili doseženi pravi barvni toni, bi zadostovala za več izdaj. Papir je dala velikodušno na razpolago papirnica Radeče. Delo in priprave so slonele na ramah imetnika založbe, Radivoja Humarja, ki mu ne bodo povrnjeni napori, številne poti in ne izdatki in tudi ne stresi od vsem nerazumevanju, na katerega je zadeval še zlasti pri uradnih predstavnikih kulture v Sloveniji. Toda naletel je tudi na ustanove in podjetja, ki so s sponzorstvom omogočili pokritje tiskarskih stroškov in vsaj dela honorarjev. Tako je ta veliki podvig zaživel.

Na Primorskem smo veseli, da se tudi na naši strani vsaj ena založba dviga na vseslovensko raven, saj v nekoč kulturno tako živahnem prostoru od Jadrana do Triglava vlada danes neopravičljivo mrtvilo. Dvig kulturne zavesti pa je prvi pogoj tudi za dvig poslovne zavesti in ustvarjanja. Samo potem, ko bomo ustvarili kulturno in primerno družabno okolje, bomo zaustavili odse-ljevanje izobraženstva in poslovnih ljudi iz Primorske ne le v Ljubljano, temveč tudi v svet.

čudovita umetniška izdaja Prešernovega "Krsta" v vsako našo šolsko in društveno knjižnico. Ne nazadnje kot vzor, kako predstaviti kulturno in duhovno sporočilo tako velikega pesnika in misleca.

Naklada slovenske izdaje "Krsta" bo okoli 2.000 izvodov. Izdaje v drugih jezikih pa so prilagojene povpraševanju in naročilom. Naklada vseh izdaj bo dosegla okoli 6.300 izvodov. Vendar je že po prvih znakah zanimanje za vse tako veliko, da bo že letos potreben ponatis. Pri tem bi bilo treba misliti tudi na češki in madžarski prevod. Že v bližnji prihodnosti tudi na kitajski in japonski, saj je Prešernovo duhovno sporočilo splošno človeško, svetovno. Pri slednjih dveh jezikih gre za izpis v znakah pisave omenjenih narodov.

Za velikanski podvig nove izdaje "Krsta pri Savici", v kateri nam akad. slikar Milogoj Dominko prikaže Prešerna tudi v likovnem sporočilu, je bilo potrebno ogromno napora. Samo količina papirja, ročno izdelanega, potrebna za poskusne odtise, preden

MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI MLADIM MLADI

zamuditi. Pri zunanjih kioskih v ostrem ljubljanskem mrazu so se ljudje kar gnetli. Pred vhodom so stražarji vsakega posebej podrobno pregledali.

Halo Tivoli poznam s košarkarskih tekem Olimpije, zato sem tudi vedel, da je okrog igrišča cela vrsta bifejev. Prepričan sem bil, da ob taki priložnosti ne bodo točili alkoholnih pijač. Krepko sem se zmotil, saj so tekli potoki piva! Kljub temu moram reči, da je za mlado slovensko publiko značilno veliko bolj kulturno obnašanje na koncertih.

kot je obnašanje njenih italijanskih vrstnikov.

Končno je glasba, ki so jo oddajali zvočniki, začela naraščati, dokler se niso na odru pojavile luči in je pred navdušeno publiko stopila skupina glasbenikov: prikupna obritoglava temnopolta basistka, o kateri dalj časa nismo vedeli, katerega spola je; bradati kitarist z okroglimi naočniki, verjetno španskega rodu; klaviaturist, do katerega nam je pogled onemogočal stolp zvočnikov; in še bobnar, ki se je seveda skrival za pločevinastimi krožniki in

belimi bobni. Prepričani smo bili, da gre za predskupino, ki nado-mešča Morrisseye, ko pa je izza temne zavesa nenadoma prikorakal na oder plavolasi žilavi možakar, smo spoznali, da že gre zares! Pred nami je bil Dawid Bowie, prava legenda lahke glasbe zadnjega dvajsetletja. Po prvi pesmi je ob bučnem ploskanju in vriskanju množice navdušencev dejal: "*Hwala, Ljubljana!*" Zapel je še nekaj pesmi v dolgem in težkem temnem plašču. Ob skakanju, plesanju, vriskanju se je kmalu razgrel in se slekel

ter ostal v majici brez rokavov, za pas pa si je privezal lisasto majico.

Pogledal sem naokrog in opazil, da je bila Hala Tivoli naenkrat polna do zadnjega kotička. Sklepam, da je koncertu prisostvovalo kakih 10.000 ljudi, kar seveda ni malo!

Ob njegovih nedvomnih in znanih vokalnih sposobnostih se je posebno izkazala temnopolta basistka, ki je v neki pesmi nekajkrat sprostila svoj deviško čisti sopran. Svoje vrline so med koncertom pokazali čisto vsi na-

stopajoči glasbeniki, še zlasti španski kitarist.

Potem ko je, lahko bi rekli že skoraj priletni Bowie, poldrugo uro dobesedno divjal po odru, se je skril za zaveso in počakal, da ga publika spet priklíče. To je tudi storil in nam tako vsaj za četrto uro podaljšal užitek.

Med navalom morja mladih proti izhodu sem dognal, da me je Bowie prijetno presenetil, publika je bila izredno korektna, vzdužje pravo, skratka doživeli smo velik koncert svetovnega mojstra!

Združenega sveta v Devinu v okviru svetovne mreže bratsko povezanih zavodov na področju zanimanja gojencev tudi na umetniško in glasbeno dogajanje.

Devinski kolegij Združenega sveta razpolaga z odlični večjezikovnim zborom, ki izvaja polifonske in folkloristične koncerte s slovenskimi, furlanskimi, italijanskimi, nemškimi in madžarskimi pesmimi. Zbor, ki ga vodi m. Piero Pohlen, je že gostoval v Ljubljani, na Dunaju, v Budimpešti, Milanu, Padovi in v Tridentu.

Kolegij pa ima v okviru Višje šole za komorno glasbo tudi uspešno delujoči trio Debussy, ki je pred kratkim v Dubrovniku prejel drugo nagrado na Mednarodnem natečaju "Vittorio Gui". Natečaj je izpeljal Italijanski kulturni zavod v Zagrebu v sodelovanju z Interuniverzitetnim središčem v Dubrovniku. Med organizatorji sem na prvem mestu zagledal prav ime našega profesorja Graciotija, ki je s številnimi drugimi

hrvaškimi in italijanskimi literati "zbral številne prispevke o vplivu italijanskega slovstva na dalmatsko in hrvaško življenje v Dubrovniku". To je značilna naloga, ki ga je glede tega smotra opravil ravnatelj Italijanskega kulturnega zavoda v Zagrebu prof. Grytzko Muscioni s svojima sodelavcema Francescom Ciampo in Santijem Graciottijem". Tako ugotavlja poročilo v Piccolu.

Vse kaže, da se je tudi italijanska slavistika vpregla v sila delikatne probleme "regionalizma" na vzhodni obali Jadrana. Mislim sem, da so problem Dalmatov že rešili z določitvijo kraja, kjer naj bi njihova prestolnica Delminium obstajala. Prof. Attilio Budrovich je v študiji, ki jo je pred nekaj leti objavila Accademia dalmatica v Anconi, ugotovil, da se starodavni dalmatski nazi Delminium filološko lahko razreši in istoveti s sodobno obliko hrvaškega imena mesta Duvno v Hercegovini. S tem pa še ni rečeno, da so nekdanji Dalmati postali kar

tako čez noč današnji Dalmatinci in s tem željni, da se imajo za ponosne sinove "italijanske" Dalmacije, ki naj bi zrahljala vezi, ki jih je tudi dalmatinsko ljudstvo po drugi svetovni vojni posebno še po lanski Kninski Vihri, vzpostavilo z matičnim narodom.

Poskusil sem tudi na univerzi v Trstu. "Pristojnim" ljudem sem dostavil italijansko izdajo BS. V ustnem razgovoru sem izrekel želje po pregledu in oceni. Sam sem se ponudil za predstavitev v obliki razgovora s študenti slavistike. Odgovor je bil kratek: "Nimamo kvalificiranih moči!" Nisem več vztrajal.

Zato me je nadvse razveselila tehtna strokovna ocena BS, ki jo je za vatikansko glasilo *Osservatore Romano* napravil paleografski strokovnjak vatikanske knjižnice prof. Vittorio Peri. Tudi način njegovega pisanja mi je nudil potrebno zadoščenje.

DALJE PRIHODNJIČ

OBRRTNIŠKA CONA

BIVŠI NABREŽINSKI ŽUPAN CALDI OBSOJEN

Aferi okrog devinsko-nabrežinske obrtniške cone ni videti konca. Pretekli teden je namreč tržaško sodišče obsodilo na leto dni zaporne kazni pogojno bivšega župana Caldija, češ da je prodal zemljišče Konzorciju domačih obrtnikov, ne da bi predhodno vprašal za mnenje občinski svet. Obsodba in zlasti njena obrazložitev se zdita precej neutemeljeni, saj je znano, da je občinski svet na dolgo in široko razpravljal in sklepal o vseh vprašanih v zvezi s Konzorcijem. Predsednik Konzorcija Švara pa je bil popolnoma oproščen hude obtožbe poneverjanja uradnih listin, kot poroča italijanski dnevnik.

Sodniki, ko iščejo domnevne "krivce", opravljajo svojo dolžnost, ne moremo pa mimo občutka, da je vsa zadeva okrog obrtniške cone v Nabrežini umetno povečana in da to služi določenim krogom, da onemogočijo domačim obrtnikom normalen razvoj. Večkrat smo v Novem listu pisali o tej zadevi in skušali osvetliti vsa dogajanja. Istega ne moremo trditi za italijanski dnevnik, ki piše o zadevi, kot da bi šlo za izredne pobude "špekulantov", ki se zbirajo okrog Konzorcija.

Naj spomnimo, da je vso zadevo sprožilo nekaj zelenih "naravovarstvenikov" (ki večkrat spregledajo resnično kvarne posege v naravo!), ob podpori že omenjenega dnevnika oz. njegove dopisnice E.O. Pozablja pa se, da so obrtniki, ki delajo v nemogočih prostorih, brez možnosti razvoja svojih dejavnosti, skušali, kot predvideva veljavna zakonodaja, na zemljišču, ki ga je občina s pristankom dežele namenila obrtniškim dejavnostim, ki je do nedavnega služilo za odlagališče kamenja in drugega in do katerega je bila z javnimi sredstvi zgrajena prelepa cesta, postaviti primerne hale, v katerih bi lahko mirno delali in ustvarjali nova delovna mesta. Vso zadevo pa so izkoristile še nekatere politične sile in rezultat je pred nami.

Obrtniki so še vedno brez primernih prostorov, vlačijo jih po sodiščih, sredstva javnega obveščanja imajo o čem pisati, nihče pa se ne vpraša, kakšna je resnična škoda in kdo vse to plačuje, ali bo plačal. Govori se, da so obrtniki v teh letih potrosili že stotine milijonov samo, da branijo to, kar jim po zakonu pritiče oz. da končno branijo odločitve občine in dežele o izgradnji obrtne cone v Nabrežini. ——— A.T.

Z NOVIM GLASOM NA GRŠKE OTOKE

Novi glas vas vabi na osemndnevno potovanje (od 26. junija do vključno 3. julija) v osrčje Sredozemlja, v prelepo naravo, kjer bomo spoznali staro minojko kulturo (3. in 2. tisočletje pr. Kr.) in krščansko bizantinsko tradicijo. Potovanje bo z letalom z letališča v Ronkah v Rim in Atene; nato z ladjo do Krete, z avtobusom na obisk številnih znamenitosti, vožnja z ladjo do Rodosa in Patmosa; ogled samostana sv. Janeza Evangelista, kjer je sv. Janez tudi živel in pred 1900 leti napisal Razodetje; s Patmosa z ladjo do Aten, kjer bomo obiskali mesto in se vkrcali na letalo za Rim in Ronke. Na razpolago bo vodič z znanjem slovenskega jezika. Podrobna navodila dobite na upravi Novega glasa. Pohitite z vpisom, da si zagotovite zaželeno mesto. Akontacija znaša 300.000 lir. Vseh razpoložljivih mest je petdeset. Potovanje bo udobno, namestitev v hotelih prve kategorije (4 zvezdice), na ladji dvo ali štiriposteljne kabine. S potovanjem boste gotovo zadovoljni, ker boste spoznali kraje, ki so zibelka predgrške civilizacije in kjer je krščanstvo pognalo že takoj v apostolskih časih in se kjub preizkušnjam ohranjalo vse do današnjih dni. Čas bo tudi za počitek, rekreacijo, nakupe in lepa doživetja. ———

POSVET O TERMINALU SNAM

Ta ponedeljek je v prepolni dvorani hotela Savoia Excelsior potekalo javno srečanje s pobudniki in načrtovalci plinskega terminala družbe Snam pri Tržiču. Posvet je priredilo Tržaško gibanje žena (Movimento donne Trieste), ki je blizu Listi za Trst. Načrtu družbe Snam so nasprotovali vsi župani in podžupani od Milj do Gradeža, negativna ocena pa je prišla tudi s strani številnega občinstva. ———

"RESOLUCIJA JE V DOBRŠNEM DELU NERESNIČNA IN MESTOMA TUDI PROTIZAKONITA"

IVAN ŽERJAL

Prejšnji teden je posebna deželna komisija za reformo krajevnih uprav s pičlo večino sprejela besedilo resolucije, ki jo namerava predlagati deželnemu svetu.

Resolucija se nanaša na ureditev pokrajine Trst in vsebuje več zaskrbljujočih točk: omenja npr. možnost novih prizivov in domnevno potrebo po novem volilnem zakonu. Besedilo med drugim predlaga deželnemu svetu, naj ustanovi nekakšno konferenco občin tržaške pokrajine kot posvetovalni organ vladnega komisarja. O tej resoluciji smo se pogovorili s pokrajinskim tajnikom SSK dr. Petrom Močnikom.

Kaj pomeni ta resolucija in kakšen vpliv bo imela?

Resolucija, ki jo je predlagala komisija deželnega sveta, je v dobršnem delu neresnična

in mestoma tudi protizakonita. Ni res, da bi deželno upravno sodišče sprejemalo ugovore proti novo zarisanim okrožjem, ker je že sprejelo naš priziv in zato ne bo sprejemalo drugih, ki so v nasprotju s tem. Če bi prefekt razpisal volitve po kriterijih, ki sta jih določili ustavno in deželno upravno sodišče, bi bil vsak priziv odveč.

Drugič: da obstajajo določene gospodarske stvarnosti na tržaškem teritoriju, ki niso koordinirane, je problem, ki se tiče gospodarskih ustanov in vladnega komisarja, ne pa pokrajine kot ustanove. Pokrajina ima svoje pristojnosti in ji ni mogoče dajati pristojnosti, ki pripadajo gospodarskim

organom.

Tretjič: konferenca županov ali predstavnikov občin, ki jo predlaga resolucija, je kot organ nezakonita, ker ni predvidena v nobenem državnem zakonu in ker dežela še nima pristojnosti, da bi lahko to izvajala. Zato upam, da bo deželni svet resno vzel v poštev to zadevo, tudi zato, ker resolucija pravi, da se tiče tržaškega teritorija. Ni pa mogoče spremeniti ustroja samo ene pokrajine v deželi.

So pokrajinske volitve po danes

veljavnem sistemu v nevarnosti?

Kar se tiče pokrajinskih volitev, je moj namen v trenutku, ko zapade rok, pisati prefektu, naj čimprej razpiše pokrajinske volitve in naj kot vladni komisar zariše tista okrožja, ki jih je določilo ustavno sodišče in ki so veljavna po vsem državnem teritoriju. Če bi prefekt odlašal, bi po mojem mnenju opuščal izvrševanje svoje dolžnosti. Zato tega prefekt gotovo ne bo naredil. Naj deželni svet poziva prefekta, kot se mu zdi, vendar bo ta moral narediti le svojo dolžnost.

Katere korake namerava narediti Vaša stranka?

Kot stranka Slovenske skupnosti, ki je bila pobudnik akcije na ustavnem in deželnem upravnem sodišču, bomo spremljali zadevo in pazili, da se ne kršijo veljavni zakoni in da dežela ne preseže zakonitih okvirov, glede na to, da ustavni zakon št. 2 iz leta 1993 še nima izvršilnih norm in jih v kratkem verjetno tudi ne bo imel. To je tudi stališče, ki smo ga sprejeli v strankinih organih.

OSREDNJA PROSLAVA DNEVA SLOVENSKE KULTURE

Tudi letos so naše krovne kulturne organizacije - Slovenska prosveta, Zveza slovenske katoliške prosvete in Zveza slovenskih kulturnih društev - priredili osrednjo proslavo ob dnevu slovenske kulture 8. februarja v Trstu, 9. pa v Gorici. Enotna zasnova proslave (različni sta bili le govorniki, Matejka Grgič v Trstu in Erika Jazbar v Gorici) je imela poudarek na delu mladih kulturnih izvajalcev. Nastopili so tako zbora Vesela pomlad in F.B. Sedej iz Števerjana, recitatorji Sara Balde, Tomaž Susič, Jan Leopoli in Sara Hoban, sopranistka Mirjam Pahor, pianistka Valentina Pavio, harmonikar Corrado Rojac ter skupina Jazz in mi. Za režijo je poskrbela Edita Frančeškin, besedila mlad

dih književnikov Mihe Obita, Liliane Visintin, Tomaža Susiča in Tatjane Rojc pa je izbral Marko Kravos.

Slavna govornica v Trstu je bila Matejka Grgič, ki ni skrivala svoji kritičnih misli na račun zamejstva, kjer je po njenem mnenju vse preveč kulturnih laži, kulturne arogance in kulturnega imperializma okoli naših osrednjih kulturnih ustanov. Omenila je tudi t.i. novej simptom, ki je "bolezen tistih, ki skrijejo glavo v pesek, ko

TRST: proslava ob dnevu slovenske kulture

vidijo kaj neprijetnega", in iskanje grešnega kozla za naše težave, za katere smo krivi sami. Treba je torej odpreti okna in pustiti, da

"to truplo slovenske zamejske kulture malo zaduha".

DAN SLOVENSKE KULTURE V BOLJUNCU

Med številnimi proslavami dneva slovenske kulture po naših društvi velja omeniti tisto, ki jo je PD Mačkolje pod pokroviteljstvom dolinske občinske uprave priredilo v nedeljo, 11. t.m., v gledališču France Prešeren v Boljuncu. Kulturni spored so oblikovali otroški zbor Fran Venturini od Domja, moški zbor Valentin Vodnik iz Doline in mešani zbor Mačkolje ter člani gledališkega odseka Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta.

Priložnostno misel je podal Livij Valenčič, ki se je za vzel za to, da polno živimo svoje slovenstvo z vso možno širino srca in pameti, nasprotovanje pa je izrekel na račun slabo pojmovane multikulturalnosti, ki je po njegovem samo nova verzija stare asimilacije. Slovenci moramo imeti visoke cilje, ne samo, da upočasnimo asimilacijo, ampak tudi, da krepimo

našo skupnost in da se nujno soočamo z večinskim narodom. Valenčič se je tudi zavzel za enoten in složen nastop Slovencev v zamejstvu. ———

POSVET O NOVEM ČLOVEKU V DANAŠNJI DRUŽBI

8. februarja je bil na sedežu kulturnega centra Veritas v Trstu posvet na temo Novi človek v današnji družbi. O tem vprašanju so na okrogli mizi spregovorili prof. Riccardo Luccio, prof. Tomaž Simčič, časnikar Paolo Rumiz in urednik škofijskega tednika Vita nuova Silvano Latin. Srečanje je vodil jezuit p. Gino della Vecchia. Pred začetkom posveta so predstavili besedila simpozija o teološkem razmišljanju, ki se je bil odvijal v Trstu pred dvema letoma. ———

DAN SLOVENSKE KULTURE V DSI

IVAN ŽERJAL

Proslava dneva slovenske kulture, ki jo je v ponedeljek organiziralo Društvo slovenskih izobražencev, je v Peterlinovo dvorano v Trstu privabilo veliko število udeležencev.

Kot vsako leto, so ob tej priložnosti podelili nagrade 24. literarnega in fotografskega natečaja Mladike ter priznanja Mladi oder. Vse nagrade natečaja so - razen prve, ki je romala v Avstralijo - šle

v Slovenijo, priznanja Mladi oder pa so podelili šestnajstim mladinskim in amaterskim gledališkim skupinam raznih slovenskih šol in društev z Goriškega in Tržaškega. Posebno priznanje Slovenske prosvete pa je prejel dolgoletni ravnatelj knjiž-

nice Dušana Černeta Marjan Pertot, ki je letos prejel tudi Trubarjevo listino. Ponedeljkovo proslavo je obogatil nastop gojenec Glasbene matice - šole Marij Kogoj iz Trsta.

Slavnostna govornica je bila mlada argentinska Slovenka, ki je poročena in živi v Trstu, Lučka Kremžar De Luisa, ki je podala svoje gledanje na slovenstvo. Leto, je dejala, je občutek velike ljubezni do domovine, je odgovornost in

skrb. Kot Slovenka, ki se je rodila in živela v Argentini, je imela možnost podoživljati dve kulturi, kar je zanjo bogastvo. V Trstu jo po eni strani bolijo napadi na Slovence, po drugi strani pa veselijo pozitivne stvari, kot npr. to, da imamo Slovenci svoje šole, medije, gledališče, radio, televizijo ter kulturne in gospodarske ustanove. To je treba izkoristiti, vsak pa ima dolžnost po svojih močeh skrbeti, da se slovenska skupnost ohrani.

PROSLAVA V DEVINU

POČASTILI SO PESNIKA IVANA LEGIŠO-BURNIKA

ERIK DOLHAR

V soboto, 10. t.m., je bila na sedežu slovenskih devinskih pevskih zborov Prešernova proslava, tokrat posvečena domačemu pesniku iz Medje vasi, Ivanu Legišu - Burniku. Rojak je leta 1956 odšel v Avstralijo, ko mu je bilo komaj 22 let, s trebihom za kruhom, za mnogimi drugimi, ki jih je v tržaškem pristanišču sprejemala na krov čezoceanska ladja Flaminia.

Večer je uvedel Marko Tavčar. Sledilo je petje domačega dekliškega zbora Devin pod vodstvom Hermana Antoniča. Mlade pevke so nastopile tako v običajni zasedbi, kot s kvartetom ob spremljavi kitare.

Domačega pesnika Legišo je predstavila prof. Nada Pertot, ki je uvodoma

**Domov, domov pod rodni krov
me južni veter žene.
Domov, v domačo vas po blagoslov,
tolažbe srcu ni nobene.
(iz Domotožne)**

dejala, da se ta Medvejec, po domače Šuškolov, v svojih dveh pesniških zbirkah (Jesensko listje, 1991 in Za pest drobiža, 1993) vrača k nam kot preizkušen, zbežan, večkrat tudi do skrajnosti ponižan, a vendar tudi ponosen, zrel človek. "Iz njegovih pesmi", je nadaljevala Pertotova, "čutimo, da je v tujini veliko preostal in da so mu prav preizkušnje pomagale, da je odkril in razvil v sebi sposobnosti, za katere prej ni niti slutil, da jih ima."

"Od kod je črpal moč za vztrajanje? Črpal jo je v ljubezni, iz ljubezni do svojih ljudi, do domovine,

ki jo danes vsaj malo predstavljamo tudi mi", je pristavila prof. Pertot. "Iz vseh njegovih pesmi lahko zaznamo to silo, ki je pomagala živeti mlademu brezdomcu, saj je pred njim reševala in še rešuje ljudi, ki so razpršeni po svetu." V Legiševih pesmih ljubezen, navezanost na dom in v tako težkih razmerah pridobljeni pogum premagujejo vse ovire.

"Preizkušeni rojak, ki si je v svetu z veliko muko utiral pot, težko razume našo sedanjost. Mar mu prav naše sito malodušje pomeni sedanjost, ki mu je

tuja", je še povedala Pertotova.

Večer sta povezovali klasični kitari, odlomke sta občuteno brala Marko Tavčar in Gregor Pertot, sklenili pa so ga gostitelji moškega zbora Fantje izpod Grmade, ki so zapeli tudi dve Legiševi pesmi (Domotožna in Godec) v priredbi svojega dirigenta Iva Kralja.

TRŽAŠKI OKTET V MUZEJU REVOLTELLA

FOTO: KOROŠEC

Tržaška občinska uprava je ob 25-letnici delovanja Tržaškega okteta priredila v četrtek, 8. t.m., koncert v avditoriju muzeja Revoltella. S tem je počastila to pomembno obletnico, a se tudi spomnila dneva slovenske kulture. Znani in priljubljeni pevski ansambel se je predstavil s krajšim koncertom pesmi v šestih jezikih. Oktetu je tržaški župan Riccardo Illy izročil spominsko plaketo in dejal, da občinska uprava s to in drugimi pobudami želi krepiti poznavanje slovenske manjšine in njene kulture v Trstu. To bo za upravo nekakšna stalnica. V pripravi je namreč tudi antološka razstava del slikarja Lojzeta Spacala.

BLAGOSLOVILI PORTAL LITURGIČNEGA PROSTORA MARIJANIŠČA

Zadnji dan januarja je spominski dan velikega vzgojitelja in prijatelja mladih sv. Janeza Boska. Njegovo delo nadaljujejo salezijanci. Na Tržaškem deluje med Slovenci salezijanska skupnost na Opčinah v Marijanišču že nad trideset let; je samostojna in spada pod ljubljansko salezijansko provinco.

Ob tej priložnosti sta bili v okviru praznovanj dve slovesnosti. Zadnjo nedeljo v januarju je bilo mladinsko srečanje za celotno tržaško pokrajino. Po mladinski sveti maši v župnijski cerkvi na Opčinah se je srečanje nadaljevalo v Marijanišču s skupnim kosilom in prijateljskim pogovorom.

Na sam spominski dan (31. januarja) pa je bil slovesen blagoslov portala bodočega liturgičnega prostora kot temeljni kamen in kot zaključek drugega dela obnove. Blagoslovil ga je škofov vikar za Slovence in predsednik Marijaniškega odbora msgr. Franc Vončina, pozdravni nagovor pa je imel ravnatelj Marijanišča Tone Bedenčič. Prisotni so bili številni ugledni gostje, kot npr. predstavnica dežele dr. Adriana Janežič, konzul Republike Slovenije Tomaž Pavšič, predstavnik SSO Marij Maver in tajnik SSK Martin Breclj. Navzoči so bili tudi celotni upravni odbor Marijanišča, openski župnik Zvone Štrubelj, vodja del inž. Adolf Močnik, predstavniki podjetij, ki so delo opravila, in predstavniki skupin, ki že uporabljajo prostore Marijanišča. Dekliški kvintet Vesela pomlad je pod vodstvom Franca Pohajača zapel tri pesmi.

OBVESTILA

TRST. Klub prijateljstva vabi na družabno srečanje na pustni četrtek, 15. februarja, ob 16. uri v ul. Donizetti 3. Vljudno vabljeni.

NABREŽINA. V nedeljo, 18. t.m., bo v župnijski dvorani v popoldanskih in večernih urah pustovanje skavtov. Vabljeni!

LOPAR. V petek, 23. t.m., bo v Loparju v Istri ob 19. uri predstavitev knjige g. Dušana Jakomina Narečni slovar Sv. Antona. O knjigi bo spregovorila slavistka Alterija Beržan. Srečanje organizirata društvo Vita in Slovenski kulturni klub Istra.

TRST. V Marijinem domu pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27, bo v nedeljo, 25. 2. 1996, ob 17. uri nastopila igralska skupina PD Štandrež z Nušičevo veseloigro Žalujoci ostali. Režija Emil Aberšek. Vabljeni!

SOŽALJA

Ob smrti matere Marije izražata župnijska skupnost Bazovica in župnijska skupnost Pesek sožalje **Ediju Žerjalu** in sorodnikom.

Ob smrti očeta dolinskega župnika **Rafka Slejka** izrekajo dolinska verska skupnost in slovenskih duhovniki krščansko sožalje.

DAROVI

Za begunske otroke v Ajdovščini: Marta Godina 50.000.

Za Novi glas: družina De Luisa 20.000; Caharija, Nabrežina 20.000 lir.

Za Marijin dom v Rojanu: Franko Žerjal v spomin mame Marije 200.000.

Za misijone: Milena Franko ob 20-letnici smrti moža Adrijana 100.000; Caterina Bole 150.000; Liliana Querzola 500.000; Marija Kobal 80.000; Ivanka Miklavčič 100.000; Edi Žerjal v spomin mame Marije 100.000. Za misijone na Slonokoščeni obali: ob svetovni nedelji bolnikov župnija Nabrežina 500.000 lir.

Za cerkev v Nabrežini: V spomin drage mame Ane Caharija Vera in Zdravko 50.000; ob krstu Urške Vidoni druž. Pertot 100.000; Caharija 35.000; Kralj 35.000; Nabrežinska godba ob koncertu decembra 100.000; Bruna 50.000; Terčon 35.000; Ravbar 5.000; Rudež 35.000; Garetti 5.000; bolniki 150.000; Venier 10.000; Rojc 5.000; ob blagoslovu družin na Postaji 2.100.000 lir.

ZAHVALA

Ob izgubi drage žene, mame in none

Marije MASLO por. ŽERJAL

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so se od nje poslovili in na katerikoli način sočustvovali z nami. Posebna zahvala naj gre msgr. Stanku Zorku in družinskemu zdravniku dr. Renatu Štoklju.

MOŽ, HČERKA IN SINOVA Z DRUŽINAMI

Trst - Gorica, 12.2.1996

UTRINKI

"VIVA IL DUCE!"

"Vsaj eden mojih petih sinov ne bo tako vzklikal," je rekel moj oče Jože. "Zato bom vsaj enega pretihotapil v Jugoslavijo." - In ta eden sem bil jaz. Poiskal je daljno sorodnico, ki me je z napačnim potnim listom prepeljala v Ljubljano, kjer sem nadaljeval osnovno šolo. Trdo je bilo... Kranjci so se posmehovali mojemu vipavskemu narečju.

Minister A. Korošec, duhovnik, me je sprejel za strežnika. Ko je zvedel, odkod sem, mi je rekel: "Ne pravi drugim, da si Vipavec, ampak Štajerec."

Po treh letih sem se vrnil domov; vsi so zrasli, zato nisem več poznal bratov in oni mene tudi ne. Celo hiša mi je bila tuja. "Kaj se držiš tako trdo!" je vzkliknila sestra. "Ti si vendar tu doma..."

(Blagor otroški dobi, če jo preživiš v domačem kraju, v družini...!)

(L+L)

ŠKOF BELLOMI PRESTAL OPERACIJO

Tržaški škof Lovrenc Bellomi je v katinarski bolnišnici, kjer je v ponedeljek prestal kirurški poseg na črevesju. Operacija, ki jo je izvedla ekipa zdravnikov in bolničarjev pod vodstvom prof. Leggerija, je odlično uspela. Tako piše kratko sporočilo tiskovnega urada tržaške škofije, ki pravi tudi, da bo škof ostal v bolnišnici še nekaj dni.

ZAZNAVE IN ODTENKI ALDA RUPLA

Pred kratkim je izšla lepo oblikovana majhna knjižica izpod peresa prof. Alda Rupla.

Knjižica nosi naslov Zaznave in odtenki in v njej pride do izraza predvsem refleksivna stran pisca. Knjigo je oblikoval goriški arhitekt Daniel Jarc, za risbe je poskrbel Silvan Bevčar, spremno besedo pa je napisala prof. Nadja Marinčič.

Aldo Rupel je napisal knjigo zaznav in odtenkov, ki jih bralec vidi v majhnih, drobcenih mislih, ki jih je treba brati počasi. Prof. Nadja Marinčič pravi: "Odtlenki doživetega se odražajo v izbrusenem slogu in besedišču. Z enako občutljivostjo, s katero gleda vase, avtor opazuje tudi svet okoli sebe in ga do potankosti opiše v presenetljivem bogastvu prirodnih pojavnosti." Avtorju se pozna, da je zelo navezan na naravo in se edino v njej dobro znajde. Pravi, da "upravičeno domnevamo, da je bilo že vse napisano v zadnjih štiri tisoč letih, kar je v zvezi s človekom in okoljem, a si znova in znova prizadevamo opisati doživetja, premišljanja, razmerja, zaznave, odtenke..." Prav to Aldo Rupel v svoji knjigi počne, saj so njegove misli zelo kratke, predvsem pa stopajo v ospredje njegovi občutki.

Knjiga Alda Rupla Zaznave in odtenki bo našla svoje bralce zaradi fragmentarnosti občutij. Izdali sta jo Komisija za kulturo pri SKGZ in redakcija Glasila ZSKD iz Gorice, tiskala jo je tiskarna Grafica Goriziana v 300 izvodih, cena knjige pa je sprejemljivih deset tisoč lir.

-JP-

ŠTANDREŠKI IGRALCI V DESKLAH

Člani dramskega odseka PD Štandrež so začeli s svojimi vsakoletnimi gostovanji. Po uspešni premieri so se s svojo novo stvaritvijo podali v soboto, 10. februarja, v Deskle. Nabito polna dvorana je zgovorno pričala, kako so štankreški izvajalci priljubljeni tudi tu v Soški dolini. Sicer so Štandrežci že večkrat ponesli malo smeja in vedrine v to vasico ob Soči. Tudi tokrat so doživeli velik uspeh. Gledalci so jim s prisrčnim ploskanjem izrazili hvaležnost za prijeten umetniški užitek. Po predstavi so jih prijazno pogostili in se z njimi zadržali v prijateljskem pogovoru.

Igralce sta spremljala režiser Emil Aberšek in Boleslav Simoniti, odgovoren za gledališko dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Nova Gorica.

V tem mesecu bo dramska skupina nastopala še v Trstu in Sloveniji.

DOKUMENTACIJSKI CENTER PRI NOTRANJEM MINISTRSTVU

Takoj ob odprtju dokumentacijskega centra pri uradu za vprašanja obmejnih območij in jezikovnih manjšin pri Ministrstvu za notranje zadeve republike Italije je Svet slovenskih organizacij vzpostavil stike in že posredoval na omenjeni naslov nekaj publikacij širšega pomena. Ob prejemu zadnjega pisma navedenega urada z dne 29.1.1996 št. 192/261/INF 15 je sprožil akcijo z namenom, da bi v Rim poslali čimveč koristnih informacij. Zato naproša vse svoje članice, naj posredujejo dokumentacijo o svoji dejavnosti na sedež organizacije v Gorici. Obenem poziva tudi vse organizacije, ki niso članice SSO v neposrednem smislu, da na enak način posredujejo svojo dokumentacijo na isti sedež ali pa po svoji uvidevnosti neposredno na odgovarjajoči naslov Ministrstva za notranje zadeve republike Italije. — SSO

OB POGREBU OLGE CIJAN

Tiho je odšla v večnost blaga ga. Olga Cijan vd. Ožbot. Za njo žaluje sin Erminio z družino in številnim sorodstvom, a tudi vsi Rupenci in Pečani ter prijatelji od drugod.

Pokojnica se je rodila na Peči, poročila pa v Rupo. Mož Ivan je moral še mlad v italijansko vojsko, v Rusijo, kjer je s tolikimi drugimi vojaki izginil. Žena je ostala sama s sinčkom. Mlado Olgo je izguba preljubega moža še bolj prekalila v izredni dobroti. Vsi smo jo kot tako poznali, za kar smo se ji tudi javno zahvalili pri bogoslužju slovesa. Zbor Rupa-Peč ji je pel sredi vasi, v cerkvi in na pokopališču. Naj nam ostane v spominu nekdanja cerkvena pevka, verna in trdna žena! Sinu z družino in sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

PREŠERNOVA PROSLAVA V GORICI

FOTO BUMBACA

V petek, 9. februarja, je bila v goriškem Kulturnem domu Prešernova proslava pod naslovom, ki je bil letos Kosovelov verz **Bodočnost je tistega, ki veruje v njo.**

Dan slovenske kulture so letos v Gorici priredili predvsem mladi, skupno pa so ga organizirale Zveza slovenskih kulturnih društev, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Slovenska prosveta iz Trsta. V Gorici so izredno številne obiskovalce prireditve pričakali na odru pevci mešanega pevskega zbora Frančišek Borgija Sedej iz Števerjana, ki jih je vodil Bogdan Kralj, in pevci mladinskega pevskega zbora Vesela pomlad z Opčin pod vodstvom Franca Pohajača. Scena prireditve je bila zelo enostavna, saj se je na modri podlagi lahko videlo Prešernov portret, pevci in recitatorji pa so bili dinamično razporejeni na odru. Po obvezni Zdravici, ki so jo pevci zapeli pred zbrano publiko, se je začel lep kulturni večer z enakim programom kot dan prej v Trstu.

V Gorici je bila govornica na Prešernovi proslavi Erika Jazbar, ki je imela klen in stvaren govor ter suveren in prepričljiv nastop. Ni se skrivala za lepe besede in tudi praznih upov in nasvetov ni delila. Po njenem mnenju je usoda slovenske manjšine v Italiji odvisna predvsem od nas samih; prav na mladih je, da se veliko bolj angažirajo pri narodno-obrambnem delu. Ne praznih besed in leporečja, ampak dejanja, in to danes in ne jutri, brez neplodovitega filozofiranja in praznega fraziranja lahko s stvarnim in vsakodnevnim delom ustavimo največjo nevarnost za Slovence v Italiji-asimilacijo, je dejala

Erika Jazbar.

"Potrebne so sveže in tudi prenovljene ideje, ki predstavljajo za naš ozek krog življenjski kisik; potrebni so ljudje, ki si neutrudno prizadevajo in delujejo za življenje in ne le za simbolično ohranitev naše realnosti; nujna so odločna dejanja, brez katerih ostajajo tudi genialne, vendar neuresničene misli, le osamljena

kaplja črnila na belem listu," je še povedala stvarna Erika Jazbar. Zaključila pa je z besedami: "Če je res, da je sedanost produkt preteklosti, je obenem očitno, da si prihodnost gradimo s trenutno sedanostjo; banalen in obrabljen stavek, vendar iskreno potreben v času, ko dopuščamo, da nam prihodnost gradijo drugi. Verjeti v bodočnost pomeni pomeni poetično in bukolčno zreti v tisti dan, ko bomo pravno zaščiteni in povsem enakopravni vsem italijanskim državljanom, ko bomo politično in družbeno izobraženi, ko bomo etično prozorni ter zreli, temveč pomeni verjeti, da bom tisti načrt, ki ga imam danes v mislih, začel uresničevati ne jutri, temveč že današnji dan."

Številno občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo goriški Kulturni dom, v katerega tudi vsi niso mogli, je spet dokazalo, da si na Goriškem želimo dobrih prireditev, in tudi to, da je slovenska kultura med nami še vedno živa in globoko pristna, saj si drugače tako velikega števila obiskovalcev Prešernove proslave v Gorici ne moremo razložiti.

-JP-

V ŠPOMIN NEŽICI ŠPACAPAN

V evangeliju je beseda o Marti, Lazarjevi sestri. Evangelist Luka piše: "Jezus z učenci je prišel v neko vas in žena z imenom Marta ga je sprejela v svojo hišo. Marta je imela s postrežbo veliko dela..." Marti podobna žena je bila Nežica Špacapan. Svoje življenje je posvetila bratu duhovniku Bernardu Špacapanu vsa leta do njegove smrti.

Pokojnica se je rodila v Mirnu l. 1914 v delavski družini. Med prvo svetovno vojno je kot vsi ostali Mirenci morali v begunstvo. Po vojni so se vrnili, si zgradili skromno hišo blizu cerkve. Tam so zrasli trije otroci, Bernard, Nežica in Mirko. Nežica je dovršila osnovno šolo v Mirnu, nato nekaj let pri uršulinkah v Gorici. Po bratovi novi maši l. 1937 je prišla k njemu, ki je tisto leto odšel za župnika

v Brestovico - Selo na Krasu, in ostala pri njem do njegove smrti po dolgi bolezni l. 1978. Bratu Bernardu ni bila samo skrbna gospodinja, temveč je tudi pomagala v cerkvi, posebno pri petju. V Podgori se je posvetila tudi dekletom in z njimi nastopala tudi v Katoliškem domu. Bila je torej zavzeta za kulturno in versko delo. Umrla je v civilni bolnišnici v Gorici v soboto, 10. februarja. Pokopana bo na mirenskem pokopališču, kjer že počivajo njeni starši in nečak Peter.

KH

TISKARNA
BUDIN
GRAFIČNO OBLI
KOVANJE IN TISK

34170 GORICA
RIVA PIAZZUTTA 18
TEL./FAX(0481)531676

AGENCIJA ZA OBLIKOVANJE KREA IŠČE SODELAVCA

OBVEZNO ZNANJE SLOVENSKEGA,
ITALIJANSKEGA IN ANGLEŠKEGA
JEZIKA TER IZOBRAZBA
ADMINISTRATIVNE SMERI.

ZAŽELEN JE SAMOSTOJEN IN
KOMUNIKATIVEN ZNAČAJ,
PRIMEREN ZA DELO V SKUPINI.

PISNE PRIJAVE NA: FAX 0481 / 535845
ALI UL. ASCOLI 16/A, 34170 GORICA

IZDELKI IZ KOVANEGA ŽELEZA IN ALUMINIJA

Tabaj F.lli s.n.c.

TABAJ MILOŠ in RAIMONDO

GORICA, Ul.Gregorčič 24, Tel.0481/21514 Fax.0481/21987

Ul. Raštel 19
Tel. 531884
Fax 534470

TRGOVINE
OBUTVE

Ul. Raštel 7 - Tel. 535162
Ul. Oberdan 7 - Tel. 535520
Ul. Raštel 8 - Tel. 33465

KOSIČ
GORICA

IZREDNI OBČNI ZBOR

PRENOVITEV KMEČKE BANKE

V nedeljo, 11. februarja, je bil v goriškem Kulturnem domu izredni občni zbor članov Kmečke banke. Sklicala sta ga vladna komisarja, ki sta banko upravljala vse od septembra 1994. Komisarja naj bi zapustila banko konec marca letos. Občni zbor se je pričel z veliko zamudo, saj so morali vsakega člana banke posebej legitimirati, tako da so bile volitve legalne. Namen izrednega občnega zbora je bil sprejem novega statuta banke, po katerem bo odslej Kmečka banka delniška družba z novim statutom. V svojem poročilu sta komisar in predsednik

nadzornega sveta prisilne uprave Kmečke banke nanizala vrsto administrativnih napak, ki naj bi jih vodstvo banke storilo do prisilne uprave. Predvsem sta bila mnenja, da je banka dajala posojila takim podjetjem, ki jih potem niso bila sposobna vračati ali pa so celo propadla. Zato sta vladna komisarja skupno z osrednjo italijansko državno banko Banca d'Italia sklenila ponuditi članom banke predlog, po katerem naj Kmečka banka postane delniška družba in naj se njeno premoženje dokapitalizira. Svež denar bo v Kmečko banko prinesla Ljudska hranilnica iz Bologne, ki bo postala tudi 35-odstotni delničar banke s

pravico dokupa novih delnic. Vsaka delnica Kmečke banke bo veljala tisoč lir in vsak dosednji član Kmečke banke bo po novi ureditvi prejel za dve dosednji delnici pet novih delnic. Kmečka banka bo po novem imela premoženje sedmih milijard lir, njena dejanska vrednost pa je nad petdeset milijard lir. Oporočila prisilna uprava je naredila Kmečki banki veliko škode, kar je bilo razvidno tudi iz poročila komisarjev.

Sledila je razprava, ki je potekala zelo umirjeno. Morda gre omeniti poseg Igorja Komela, ki je povedal, da je bila prisilna uprava za banko zelo negativna in bi se ji morda lahko izognili. Vedeti moramo, da je bilo in je podobnih bančnih situacij v Italiji veliko, a zanje Banca d'Italia ni odredila komisarske uprave. Zato je bila komisarska uprava v Kmečki banki tudi politična zadeva. Vsi diskutanti so z

obžalovanjem sprejeli sklep komisarjev, da bodo dobili novega partnerja. Izrazili so željo, da bi Kmečka banka nadaljevala delo, ki ga je opravljala do sedaj, in da bi večinski delež ostal v slovenskih rokah.

Sledile so volitve za sprejetje novega statuta. Izid je bil v bistvu enoglasen, saj se je od 85 odstotkov prisotnih delničarjev samo eden vzdržal pri glasovanju, vsi ostali pa so bili za prenovitev banke. Zaključeno je povsem slovensko obdobje Kmečke banke, ki je bila ustanovljena l. 1909 v Gorici. Sedaj stopa na novo pot in samo v razumnem gospodarjenju njenih slovenskih delničarjev bo njena prihodnost. Upamo, da bo Kmečka banka tudi v prihodnje imela pomembno vlogo tako na Goriškem kot tudi v odnosu s Slovenijo, na Balkanu in v Srednji Evropi.

DAROV

Namesto cvetja na grob Marije Maslo Žerjal darujejo družine Češcut, Paškul in Povše 500.000 lir za Marijin dom v Rojanu.

Za slovenske misijonarje: Marija K. 100.000; N.N. 85.000 lir.

Za kapelico na Lajšah: v spomin na brata Ladota daruje sestra Mira 100.000 lir.

Za Novi glas: N.N. 60.000 lir; v spomin hčerke Tatjane oče S. Baša 50.000 lir; Avgusta Cijan 50.000 lir.

Za društvo krvodajalcev iz Sovodenj: v spomin očeta Ivana Vizintina hčerka Sonja 100.000 lir.

Za cerkev v Rupi: N.N. v spomin na Olgo Cijan Ožbot 100.000; N.N. 20.000; druž. Pahor, Rupa 1/a v spomin na teto Olgo 100.000; N.N. v spomin na Olgo 100.000; **namesto cvetja** na grob Olge Cijan Ožbot N.N. 50.000, druž. Srečka Pavletič 50.000, druž. Martinelli 50.000, druž. Maraž 30.000; N.N. 100.000 lir.

Za cerkev na Peči: druž. Pahor, Rupa 1/a v spomin na teto Olgo 100.000; N.N. 35.000; N.N. 5.000 lir.

Za cerkev na Vrhu: N.N. 5.000; Neris Zotti 20.000 lir.

Za misijon p. Kosa N.N. Rupa 150.000 lir.

V spomin na Rafaela Slejka daruje cerkveni pevski zbor s Proseka 100.000 lir za cerkev na Kostanjevici pri Novi Gorici.

SOŽALJA

Ob smrti drage mame izreka **Franku in Ediju Žerjalu** ter svojcem globoko sožalje Goriška Mohorjeva družba. Izrazom sožalja se pridružujejo uredništvo in uprava Novega glasa, Pastrička in Katoliška knjigarna.

Člani Odra 90 izrekajo **Franku Žerjalu** globoko sožalje ob izgubi drage mame.

OBVESTILA

GORICA. V galeriji Katoliške knjigarne razstavlja **Mira Ličen-Krmpotič**. Razstavo si lahko ogledate po urniku knjigarne do 24. t.m.

GORICA. V petek, 16. februarja, bodo ob 20.30 prvič gostovale v Kulturnem domu svetovno znane Podrekove lutke s predstavo *Varietà delle Marionette - I piccoli di Podrecca*, ki jo prirejajo ustanovi E.M.A.C., E.T.R. in goriška občina v sodelovanju z italijanskim Stalnim gladališčem iz Trsta in slovenskim Kulturnim domom. Ponovitvi za osnovne in srednje šole bosta v soboto, 17. 2., ob 9. in 11. uri. Vstopnina: redni 15.000 lir, znižani 10.000 lir.

PD Rupa-Peč prireja v petek, 23. februarja, ob 20.30 v Rupi kulturni večer. Nastopili bodo recitatorji, MoPZ M. Filej in MePZ Rupa-Peč. Govoril bo časnikar Saša Martelanc. Toplo vabljeni!

ČESTITKE

Ob petdeseti obletnici poroke se dragim staršem **Mariji in Cirilu** iskreno zahvalujemo za vse, kar so za nas žrtvovali, in jim želimo, da bi jih Bog ohranil še veliko let med nami. Hčere Marilka, Verena, Iva in vsi ostali domači

Luciji in Damijanu želimo, da bi bila njuna skupna pot polna lepih barv, melodij in harmonij. Kolegi in prijatelji s Centra E. Komel.

Slovenska skupnost - sekcija Števerjan - čestita **Damijanu Terpinu in Luciji Lavrenčič** in jima želi vso srečo na skupni življenjski poti.

BEVČARJEVA, FAGANEL IN KOSIČ V KULTURNEM DOMU

JURIJ PALJK

V Gorici je v Kulturnem domu na ogled likovna razstava treh mladih goriških slikarjev, ki imajo pred seboj zagotovljeno svetlo bodočnost. Ta vtis dobi človek, ko si lepo urejeno razstavo v miru ogleda, saj je v avli in v prvem nadstropju Kulturnega doma na ogled okrog štirideset del. Razstavo sta osrednji slovenski zamejski kulturni organizaciji Zveza slovenskih kulturnih društev in Zveza slovenske katoliške prosvete priredili v čast slovenskemu dnevu kulture; na predstavitvi je spregovoril kritik prof. Joško Vetrih.

Nadja Bevčar se predstavlja s svojimi abstraktnimi grafikami in izredno lepimi lesenimi barvnimi panoji, ki so polni nežnih barv in umirjene abstraktnosti. Panoji prepričajo s strogo abstraktno kompozicijo na ploskovitih kromatskih površinah. Gotovo je Bevčarjeva v svojem

GORICA: s predstavitve razstave

slikarstvu naredila velik korak naprej, saj v njenih delih ni več sledu o začetnih slikarijah.

Morda bo obiskovalce razstave najbolj šokiral prepričljivi in drzni Herman Kosič s svojimi velikanskimi olji. Za vse njegove slike je značilna predvsem izrazita angažiranost, pa tudi velik pesimizem, saj Kosič slika svet, v katerega je ujet sodobni človek. Kosiču se

pozna vpliv angleškega slikarja Bacona, vendar njegove slike prepričljivo in samostojno živijo. Na platna je tokrat risal človeške like, ki so skrčeni v bolečini; tudi splav in seks mu nista tuja. Njegova slikarska govorica je izrazito samosvoja, platna prepričljiva, pa čeprav govori s temnimi barvami o nelepah straneh našega življenja. Herman Kosič

ima kot slikar gotovo veliko bodočnost pred seboj.

David Faganel izhaja iz goriške slikarske družine. Predstavil se je z dvema vrstama del: z načrti za obnovo goriškega Katoliškega doma, ker je po poklicu arhitekt, in s slikami, ker je tudi dober slikar. Faganel je izrazil kolorist, z njegovih platen sili na dan optimizem, t.i. "elan vital". Faganel razstavlja olja, makova polja, naravo svetlih in veselih barv. Prepričljivi so tudi njegovi akvareli s kraško motiviko. Faganelov Kras je fantastičen, saj slikarju uspe preliti barve ruja, kamenja in hrastičja na papir, tako da človek začuti vonj po kraški zemlji. Kot izrazil kolorist se drži neobremenjene figurative, katero pa bogati s svojim arhitekturnim znanjem; njegove razstavljene pariške vedute plavih streh palač so kompozicijsko izredno dobro naslikane, prav tako pa tudi njegove krajine. V njegovih delih sta prisotna veselje do življenja in velika vera v prihodnost; prav zato ga ima občinstvo tudi rado.

SKRD JADRO IZ RONK

prireja ob dnevu slovenske kulture

SREČANJE

s publicistoma **dr. Jožkom Šavljem** in **dr. Jankom Ježem**, ki bosta predstavila svoji knjigi *Slovenija, podoba evropskega naroda in Brijunski spomeniki*. Nastopila bo tržaška vokalna skupina *Musica noster amor* pod vodstvom Janka Bana.

Ronke, občinska sejna dvorana, petek, 23. februarja 1996, ob 20. uri.

KD SABOTIN

prireja v prostorih bivše osnovne šole v Štmaru

PRAZNIK SV. VALENTINA

17.2.1996 ob 20. uri: dan slovenske kulture, nastopata moški in otroški pevski zbor iz Štmaru

18.2.1996 ob 10.30: odprtje kioskov, **ob 14.30** slovesna sv. maša.

Deloval bo dobro založen bufet z jedmi na žaru, domačimi štruklji in briško kapljico.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL KOMEL

Koncertna sezona 1995/96

OD TRUBARJA DO RAMOVŠA

Program: P. Trubar, J. Dalmatin, S. Krelj, G. P. Carniolus, G. Plautzius; J. K. Dolar, A. Ivančič, I. Trinko; S. Osterc, D. Slama, P. Merku, P. Ramovš

Izvajalci: Gallus consort

Miloš Pahor - flauta, viola da gamba; Dina Slama - orgle, glas; Irena Pahor - viola da gamba, oboa, glas; Žiga Faganel - glas; Peter Pirnat - glas; Tomaž Faganel - glas; Walter Barbiero - viola; Julieta Kubik - glas; Marco Bontempo - saksofon; Boris Rener - basovski klarinet; Marko Štoka - klarinet; Tilen Majaron - rog; zbor šentjakobskih otrok.

Cerkev sv. Ivana v Gorici, petek, **16. februarja 1996**, ob 20.30.

Sporočamo žalostno vest, da je Bog poklical k sebi v 82. letu starosti kulturno delavko in nekdanjo organistko

Nežico ŠPACAPAN

Topla zahvala vsem, ki so jo med boleznijo obiskovali in jo tolažili. Posebna zahvala tudi zdravstvenemu osebju goriške bolnišnice. Pogreb bo predvidoma v soboto, 17. t.m., ob 11. uri v župnijski cerkvi v Miru, od koder je rajna Nežica izhajala.

BRAT MIRKO, SVAKINJA ANGELCA, NEČAKA BERNARD IN MIRKO TER OSTALO SORODSTVO

ZAHVALA

Zapustila nas je draga sestra in mama

Marija PINTAR

Ob tem težkem slovesu se zahvaljujemo g. Žbogarju in g. Silvanu za somaševanje in tolažilne besede, pevcem MePZ Podgora, Zdravku Klanjščeku in organistu Mirku Špacapanu ter vsem prisotnim, ki so pokojnico pospremili k večnemu počitku.

ŽALUJOČA BRAT IN SIN

ZBIRKA PRAVLJIC

KNJIGA PRAVLJIC IZ BENEČIJE SADA TE POVIEEN

JURIJ PALJK

Kulturno društvo Studenci iz Čedadu je pred kratkim izdalo imenitno knjigo, ki nosi naslov Sada te povieen - Ora ti racconto Ilde Chiabudini in Raffaella Iussa. Knjiga je zbirka pravljic v slovenskem narečju iz Nadiških dolin, saj jo je napisala študentka Raffaella Iussa za svojo diplomsko nalogo, ki jo je opravila v Trstu na fakulteti za ljudske tradicije-narodpisje. Iussa je šla do sedemdesetletne ženske Ilde Chiabudinijeve iz kraja Ščigla. Vsa svoja leta je Ilde Chiabudini zbirala slovenske pripovedi v beneškem narečju, zdaj pa pripovedovala študentki Iussovi v mikrofon. Tako je nastala zajetna knjiga, v kateri je zbranih dvajset ljudskih pripovedk, zgodb, legend. Knjiga je tiskana tako v beneškem narečju kot tudi v italijanskem prevodu. Lepo grafično podoba trdo vezani knjigi večjega formata je dal Alessandro D'Ossualdo, barvne ilustracije je prispeval Moreno Tomasetig, na pomoč pa sta priskočili še Loretta Primosig in Tuuli Nevasalmi.

Knjiga Sada te povieen - Ora ti racconto je lepa

zbirka narodnega blaga, ki se v današnjem času polagoma izgublja bodisi zaradi drugačnega načina življenja bodisi zaradi močnega vpliva italijanizacije in medijev, med katerimi ima odločilno - in za ljudsko pripovedništvo pogubno - vlogo prav televizija, brez katere danes ne moremo. Koordinator knjige in gonilna duša kulturnega društva Studenci v Čedadu je Riccardo Rutar, ki je tudi poskrbel, da je knjiga prišla na dan.

Uvod knjigi je napisal veliki poznavalec Beneške Slovenije in Nadiških dolin Milko Matičetov. Veseli se dejstva, da je študentka Iussa našla sedemdesetletno pravljčarko, posnela pravljice in jih skrbno prevedla v italijanščino. Za svojo

diplomsko nalogo je Iussova prejela na fakulteti pohvalo, nekaj pravljic pa je objavila tudi v furlanskem glasilu *Ce fastu?* Nadalje Matičetov navaja, da je pravljčarka prevzela večino pravljic od svoje matere Marije in nekaj tudi od očeta Petra, ki jih je znal živo podajati. Pravljice so vpete v pokrajino med Čemurjem, Lazami in tja do Čedadu.

Za uvodno besedo Milka Matičetova je o svojem zbiranju pravljic napisala nekaj besed tudi Raffaella Iussa. Lepo je zapisala, da je jezik beneških Slovencev še vedno živ in plastičen. Knjiga beneških pravljic ni namenjena samo otrokom, saj skrivajo pripovedke veliko modrosti; jezikoslovci, etnografi in zgodovinarji pa bodo v njih našli tudi marsikaj zanimivega.

Gotovo je ta lepa knjiga vredno delo, saj je uničenju iztrgala pravi zaklad, ki bi ga sicer danes ne poznali več. Zato je neumna trditev, da se ne najde več ljudskega izročila v Beneški Sloveniji in da je vse samo še folklor. Med prebiranjem sočne beneške slovenščine se boste prepričali, da so pravljice še kako žive in slovenska beseda tudi.

RAZISKOVALNI PROJEKT

TURISTIČNA REGIJA NA TROMEJI

MIRAN MIHELIČ

Razvoj Posočja je vse bolj usodno povezan tudi z razvojem turizma. Vse bolj pa se kaže velika cokla načrtan razvoj in nikakršna povezanost turističnih središč v Julijskih Alpah in ob njihovem robu rastoče turistične ponudbe. Te ne motijo le visoke gore, ampak tudi tri državne meje, nekoč enotnega kulturnega prostora. Zato je prišlo do pobude o raziskovalni nalogi, ki naj bi izsledila možnosti preseganja dosedanje komunikacijske zavrnosti, ki je bolj kot krajinske, zlasti politične narave. Prav ozke politične spekulacije s slovenskimi rojaki in ozemljem, na katerem danes ob državni meji s Slovenijo še vedno živijo, so zarezale v tem prostoru prepade, ki še kar trajajo, čeprav je prišlo na "vzhodu" do demokratizacije. Vzroki so torej

drugje! Nastajajoči načrt bo mogoče uporabiti tudi pri razgovorih s predstavniki Evropske zveze, ki bo vlagala sredstva v skupne projekte.

Bovški župan Andrej Strgulc, katerega so prosili za sodelovanje, je univerzitetnemu profesorju dr. Andreju Moritschu, organizatorju poletne univerze v Bovcu, ter univerzitetnemu docentu dr. Fridrichu Zimmermannu, izvedencu za turizem na celovski univerzi, obljubil vso podporo pri tem leto in pol trajajočem raziskovalnem projektu, katerega predmet bo torej raziskava na področju tromeje.

Na pobudo bovškega župana je bilo 10. februarja v Bovcu prvo srečanje strokovnjakov in predstavnikov vseh zainteresiranih občin ob tromeji. Prisotni so bili tudi predstavniki državnega sekretariata za turizem

republike Slovenije.

Pogovorili so se o pripravi raziskovalne študije in projekta, ki bo univerzalna zasnova, uporabna tudi v drugih regijah. Pri vsaki bodo dodani njeni specifični elementi, detajli v okviru regionalne politike EZ-PARE, INTERREG, B.5. Regija bi zajela zgornji del doline Soče-Posočje (Bovško, Kobarško in Tolminsko), spodnjo Ziljsko dolino, Zgornje-savsko dolino.

Predvsem razmišljajo o podaljšanju turistične sezone z možnostjo predstavitev lokalne zgodovine. Že samo projekt zadnjih dogodkov na soški fronti vzbuja veliko pozornost.

V letošnjem letu bodo potekale raziskave, v naslednjem letu pa bodo do poletja predstavljeni njihovi izsledki in zaključki.

DRŽAVA IN CERKEV V TISKU

TRETJI DAN IN GOZDOVI

NADJA MAGANJA

Z velikim zanimanjem in vedoželnostjo vzamem vsakič v roke mesečno revijo Tretji dan, ki izhaja v Ljubljani in jo izdaja Skupnost katoliške mladine. Letos je njeno jubilejno leto, saj izhaja že dolgih 25 let. Prvotno se je imenovala bilten študentskih verskih skupin in je bila glasilo medškofijskega odbora za študente. Urejal jo je duhovnik Rudi Koncilja. Že v prvih številkah srečamo danes znana imena. Naj omenimo le predsednika krščanskih demokratov Lojzeta Peterleta, ki je bil vrsto let tudi glavni urednik te revije, a tudi Revije 2000. (Ko se je sedanji veleposlanik Jaša Zlobec spraševal, kdo je ta Lojze Peterle, prvi ministrski predsednik demokratično izvoljenega parlamenta v Sloveniji, je bilo to ime nam v Trstu, ki smo prebirali te in druge revije, dobro znano.).

Kasneje si je revija dala novo podobo. Od off-setnega je prešla k lepo opremljenemu tisku in k novemu imenu z res bogato in zanimivo vsebino. Pred leti jo je kvalitetno še bolj utrdila skupina študentov, danes

že diplomiranih in strokovnih piscev, predvsem humanističnih smeri. Tako posveča revija vse bolj pozornost teološkimi, filozofskimi, zgodovinskimi in pastoralnim vprašanjem. Vsekakor je vedno prisotna skrb za družbeno, politično in ekonomsko vprašanja. Tudi literatura ni zanemarljena.

Ni moj namen, da bi podrobno obravnavala različne rubrike revije. Ustavila bi se le pri uvodniku izpod peresa Igorja Senčarja in pri intervjuju, ki ga ima slednji z msgr. dr. Borutom Koširjem v prvi letošnji številki. Dr. Košir opravlja več funkcij: je direktor Zavoda sv. Stanislava v Ljubljani, prodekan Teološke fakultete in član Mešane krovne komisije za ureditev odnosov med Cerkvijo in državo.

Oba prispevka sta posvečena odnosom med Cerkvijo in državo, oziroma govorita o zakonu, ki je začasno ukinil vračanje cerkvenega

premoženja. Ta problem že več let razdvaja javno mnenje v Sloveniji. Tudi verski tisk mu posveča zadnje čase posebno pozornost.

Ta zakon, ki ga je predlagala skupina Zmaga Jelinčiča, je bil sprejet 19. decembra in me potrjuje v prepričanju, da je Slovenija še daleč od pravne države, a preblizu nekdanji totalitarni državi. Čeprav so minila leta od osamosvojitve, imamo še neurejene odnose med

državo in Cerkvijo. 7. člen slovenske ustave, ki govori o ločitvi Cerkev od države, današnji politiki tolmačijo v jakobinskem duhu. Cerkev skušajo potisniti ob rob družbe, v privatno sfero in ji nočejo priznati statusa člana civilne družbe. Tudi v Italiji je Cerkev ločena od države, vendar ji država priznava zasluge in nenadomestljivo vlogo na karitativnem in humanitarnem področju. Zato ji država odmeri tudi del svojih dohodkov, ker ve, da opravlja Cerkev to

delo velikokrat bolje kot državne institucije, ki so v nekaterih krajih popolnoma odsotne.

Vseeno bi pri tem imela neko pripombo. V zvezi s sprejetim zakonom se Igor Senčar čudi "nad odsotnostjo reakcij slovenskih katoličanov in njihovih organizacij, saj smo osupli nad njihovo šibko zavestjo o tem, da je Cerkev last (dovolite, da uporabimo ta izraz) njih samih v prav tolikšni meri kot last cerkvene hierarhije."

Zakaj ni bilo omenjene

reakcije, se vprašujem. Osebo mislim, da se današnjemu verniku misel o Cerkviveleposestnici upira. Kako uskladiti vizijo ubožne Cerkev z zahtevo po vračanju gozdov Cerkvij? Vemo, da imajo besede svojo moč. V tem primeru so te besede verjetno odklonilno vplivale na katoličane in v njem izzvale nelagodje, celo odpor. Cerkev bi, po mojem, morala od vsega začetka postaviti zahtevo po pravični odškodnini in bi tako zamašila usta svojim nasprotnikom. Tudi vernik bi lažje to zahtevo podprl in jo čutil kot svojo.

NOVI GLAS

NAROČAM SE

NAROČITE SE LAHKO TUDI PO TELEFONU

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DATUM

PODPIS

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL. 0481 / 533177, FAX 0481 / 53697834133 TRST, UL. DONIZETTI 3
TEL. 040 / 365473, FAX 040 / 633307

SLOVENIJA IN ZAMEJCI

ZAMOLČANA DEJSTVA V KUČANOVI OCENI MANJŠINSKE POLITIKE

MILAN GREGORIČ

Na novinarjevo vprašanje v novoletnem intervjuju v PN, ali se s popravljanjem krivic, ki jih je v prejšnjem sistemu doživljal del slovenske manjšine, ne pogloblja razkol v manjšini, je predsednik države Milan Kučan, odgovoril, "da ne bi želel komentirati tega, kar počne uradna politika", ki "vsekakor na rezultate ne more biti ponosna." Pojasnil je še, da bi moral biti odnos Slovenije do manjšin državniški, to je neodvisen od politične organiziranosti ter strankarske in nazorske pripadnosti posameznih delov manjšine. In vsak odstop od teh načel naj bil - po Kučanovi presoji - "v škodo manjšini."

Ker sta se tako novinar kot predsednik države ognila bistvenim dejstvom manjšinske politike, bom skušal z nekaj osnovnimi podatki pojasniti na primeru manjšine v Italiji, o čem je bil govor. Poleg določenega števila manjšin in v glavnem novejših manjšinskih organizacij v Italiji (Društvo Edinost, Slovenska gospodarsko-prosvetna skupnost id.) delujeta

znotraj manjšine v glavnem dve širši organizaciji, ki združujeta na desetine kulturnih, športnih, gospodarskih in drugih društev, ustanov ipd. Ena od teh je Slovenska kulturno-gospodarska zveza (SKGZ), ki je bila pod nadzorom projugoslovanske oz. komunistično usmerjenih sil ter je tudi sedaj tesno povezana s strankami, naslednicami prejšnjega režima. Druga

krovna organizacija pa je Svet slovenskih organizacij (SSO), ki združuje v glavnem tisti laični in katoliški del slovenske skupnosti v Italiji, ki je odklanjal komunistični režim. Iz nekaterih javnih polemik smo lahko zvedeli, da je Slovenija v prejšnjem sistemu podpirala samo SKGZ, to je "pravoverni" del manjšine, ter jo prek njega usmerjala tudi znatna sredstva za ustanove, ki so skupnega pomena za vso manjšino (obe glasbeni šoli, Slovenski raziskovalni inštitut, Narodno in študijsko knjižnico, Slovensko stalno gledališče id.). Drugo krovno organizacijo pa je matica iz očitnih ideoloških razlogov na neki način "izobčila" ter jo prepustila lastni usodi. Šele Demosova vlada je odpravila ta škandalozni diskriminacijski odnos do zamejcev, ki je bil pravo nasprotje načel, ki jih Kučan danes tako vneto zagovarja kot edino sprejemljiva. Odtlej naprej namreč sprejemata obe krovni organizaciji vsaka po 50% finančne pomoči matice ter gre prek njiju, po istem ključu, tudi pretežni del

pomoči za že navedene ustanove skupnega pomena.

Ne želim se izrekati o tem, ali je sedanja pomoč manjšini odrezana stoodstotno pravično ali ne, ker premalo poznam problematiko; vendar ne morem razumeti, kako naj bi se z odpravo prejšnjega razločevanja "poglobljal razkol v manjšini", kot to namiguje novinar Japelj. In prav tako ne razumem Kučanovih kritičnih in podcenjevalnih namigov na račun sedanje manjšinske politike. Iz njegovih pojasnil namreč, kakšen naj bi bil odnos države do manjšine, se da sklepati, da zavrača ideološko pogojeno politiko. In če jo zavrača, kdo mu potem daje moralno pravico, da deli lekcijo tistim, ki so prejšnji odnos države do manjšine vendarle nekam izvlekli iz ideološkega blata in ga vsaj poskušali normalizirati. Predvsem pa, zakaj nista z novinarjem pojasnila bralcem vsaj nekaj bistvenih dejstev, da bi lahko sami presodili, katera politika do manjšine je (bila) bolj "državniška" in manj "v škodo manjšini". Vsaj iz ust predsednika države bi namreč pričakovali malo več pozornosti in resnicoljubnosti.

V NOVI GORICI NE OBVLADUJEJO NOČNEGA VANDALIZMA

Novogoriški župan Črtomir Špacapan je svetnike Mestne občine, primorske poslance in slovenski parlament seznanil z vandalizmom, izgredu in divjanjem, ki jih že nekaj časa v nočnih urah med petkom in soboto povzročajo skupine pretežno mladih ljudi. Župan je opozoril, da se fantje in dekleta zbirajo na območju med občinsko zgradbo, novo zgradbo Primorskega dramskega gledališča in ob poslopju Stanovanjsko komunalne banke, kjer uničujejo oziroma povzročajo čedalje večjo škodo premoženju zasebnikov in ustanov. Mladi huligani so, denimo, polomili brisalce na vseh avtomobilih davčne uprave, poškodovali občinska vozila, preluknjali gume na mnogih avtomobilih, vlomili v avtomobil poslanca Marjana Podobnika, razbili okna na zgradbi Pokrajinskega arhiva, razdejali sanitarne naprave v gledališču, onesnažili z urinom, alkoholnimi pijačami in drugimi telesnimi izločki, z razbitimi steklenicami, pločevinkami pijač in tudi z iglami za vbizgovanje mamil preddverje gledališča, nadalje poškodovali pročelje občinske palače, uničili zelenice za občinsko zgradbo in povzročili škodo še v drugih oblikah. Eden od vrhuncev divjanja mladih huliganov je pomenila "nogometna tekma", ki so jo ponoči "odigrali" v foajeju Primorskega dramskega gledališča.

Župan je zahteval posredovanje policije, vendar je slednja menda odgovorila, da posredovanje v nočnem času ni njena naloga. Nadalje je predlagal, naj bencinske črpalke prenehajo s prodajo alkoholnih pijač v nočnem času, saj je ugotovljeno, da mladi razgrajajo oziroma izgredu največ alkoholnih pijač nabavljajo na bencinskih črpalkah v Rožni dolini in ob meji v Vrtojbi. Na omenjene zahteve pa so iz podjetij PETROL in KOMPAS odgovorili, da prodaje alkohola v nočnem času ne bodo ukiniteli, češ da za takšen ukrep ni zakonske osnove.

Kaže torej, da občinska oblast nima možnosti, da bi preprečila nočna divjanja dela mladine v središču Nove Gorice. Župan Črtomir Špacapan zato zahteva posredovanje državnih organov iz Ljubljane, zavzema pa se tudi, da bi omejili poslovanje bencinskih črpalk. Slednje naj bi bile odprte le do 22. ure. M.

NOVA PRIČEVANJA O ORGANIZACIJI TIGR

MARJAN DROBEŽ

Založba Slovenska matica v Ljubljani je izdala knjigo z naslovom *Pričevanja o Tigru*, ki obsega 187 strani besedila in fotografij. Uredila jo je in spremno besedo napisala dr. Tatjana Rejec, žena Alberta Rejca, enega najpomembnejših voditeljev narodnoobrambene in nadstrankarske organizacije Tigr. V njej so obravnavana življenja, usode in delovanja Alberta Rejca in še živčih tigrovcev Toneta Černača in Jožeta Vadnjala. Popolna novost v tej knjigi je objava zaslišanj, ki jih je Ozna v Beogradu (na zahtevo oz. pobudo slovenske Ozne) spomladi leta 1945 vodila proti Albertu Rejcu, potem ko so ga 1. februarja istega leta aretirali na sremski fronti. Zasliševanja so trajala okoli 3 mesece, pri čemer je moral Rejec pismeno odgovarjati na vprašanja preiskovalcev v srbskem jeziku. Tatjana Rejec je omenjena zasliševanja prevedla v slovenščino in so zdaj prvič objavljena.

Tajno politično policijo, kakršna je bila Ozna, so bolj kot sama organizacija zanimale zveze, ki jih je Tigr domnevno imel s tujimi obveščevalnimi službami. Oznovcem o tem ni bilo

Prvič objavljeni zapisniki zaslišanj, ki jih je Ozna v Beogradu vodila proti Albertu Rejcu

nikdar dovolj podatkov; zanimalo so jih tudi vse osebe iz političnega, javnega in protifašističnega delovanja, ki bi lahko bile povezane s Tigrom oz. s tujimi obveščevalnimi službami. Zapisniki iz prve serije zasliševanj, ki so potekali v neki zapuščeni vili v Beogradu, obsegajo 18 gosto tipkanih strani. Očitno pa Rejčevi odgovori preiskovalcev niso zadovoljili, saj so ga po enem letu v Beogradu ponovno zasliševali o istih zadevah. Poklicali so ga iz Ljubljane, kjer je takrat že bil na prostosti in zaposlen. Spraševali so ga o mnogih osebah, tudi tistih, ki so po vojni zavzele pomembna mesta v novi komunistični oblasti in upravi na Primorskem.

Posebne "skrbi" pa so bile deležne osebnosti, ki so sodelovale v narodnoobrambnem in protifašističnem gibanju na Primorskem oz. v Sloveniji, vendar iz drugačnih političnih in ideoloških izhodišč kot komunisti. Med takimi osebnostmi je bil, denimo, tudi profesor in javni delavec Ivan Rudolf. Le-ta je bil

predsednik narodnoobrambenega društva Branibor ter je veliko pisal in deloval proti fašizmu in nacizmu, kar v knjigi poudarja tudi dr. Tatjana Rejec.

Zasliševanja v Beogradu so bila silno naporna, toda Alberta Rejca niso strla. To je posredno priznala tudi Ozna, ki je v nekem dokumentu zapisala, "da je bil aretiran predvsem z namenom, da se razčistijo zveze Tigra z angleško obveščevalno službo, pri čemer pa ni pokazal nobene volje, da bi v tem oziru pomagal."

Njegova vdova meni, da je Rejčev prikaz Tigra med zasliševanjem Ozne kljub pogoju, v katerih je nastal, v bistvu resničen prikaz delovanja te organizacije, s pripombo, da je nekatere stvari, ki so bile očitno vsečne zasliševalcem, bolj poudaril, kot bi jih sicer. V drugačnih okoliščinah pa bi nemara omenil še druge podrobnosti o Tigru, ki pa jih med zasliševanji ni posebej izpostavljala. Na vse načine se je trudil, da ne bi škodil osebam, o katerih so ga spraševali. "Formulacije njegovih odgovorov na

vprašanja zasliševalcev nam kažejo diplomata in psihologa, ki je dobro poznal miselnost svojih izpraševalcev oz. oznovcev." Iz zapore je bil izpuščen, potem ko je komunist Ivan Regent potrdil Rejčovo izjavo o akcijskem sporazumu med Tigrom in Komunistično partijo Italije, ki je bil podpisan poleti l. 1936 v Parizu.

Žena Alberta Rejca v knjigi takole ocenjuje njegovo osebnost: "Rejec je bil po svoji duhovni podobi globoko moralen človek, krščanski mož v širokem pomenu besede, duhovno izredno močan in samostojen. Po načinu življenja, ki si ga je izbral, je moral biti pripravljen na vse in ga zato tudi zaporu in zasliševanja Ozne niso smeli streti. Zaradi tega je iz ječe v Beogradu prišel sicer shujšan, toda kmalu je bil vsaj navzven stari in šaljivi Berto. Po drugem pričevanju pa je bil psihično povsem na psu. Verjetno bo držalo oboje."

Nova knjiga pričevanj o Tigru vzbuja zanimanje in odmeve zlasti v politični javnosti na Slovenskem. Dr. Tatjana Rejec pa ob tem z obžalovanjem ugotavlja, da Slovenci izven Primorske zelo malo vedo o narodnoobrambni organizaciji Tigr.

PRIPRAVLJA SE PODPIS Z DANSKO

Danski minister za znanost in tehnologijo Frank Jensen se je v pismu zahvalil za predlog, ki mu ga je decembra lani posredoval minister Bohinc, o podpisu sporazuma o sodelovanju na področju znanosti in tehnologije med državama.

Danski minister je izrazil posebno zahvalo za kakovostno gradivo, ki ga je prejel od slovenskega kolega, še posebej je bil vesel seznama o obstajajočih bilateralnih projektih, pri katerih državi sodelujeta.

Minister Jensen je z veseljem sprejel vabilo na obisk v Slovenijo. Zapisal je tudi, da bi verjetno lahko že kar takrat podpisal medsebojni sporazum o sodelovanju na področju znanosti in tehnologije med državama. Predlagani termin obiska je konec marca ali sredi aprila letos.

V IDRIJI OBELEŽITEV UMETNIKA PIER PAOLA PASOLINIJA

Malo je znano, da je italijanski literat in režiser Pier Paolo Pasolini zgodnje otroštvo preživel v Idriji. V enciklopedijah in strokovnih knjigah, ki obravnavajo njegovo življenje in umetniške dosežke, to skoraj nikjer ni omenjeno. Kot znano, je Pier Paolo Pasolini izgubil življenje 2. novembra leta 1975 (v starosti 53 let) v okoliščinah, ki še zmeraj niso povsem znane oziroma razjasnjene.

V Idriji bodo na pročelju Mestne hiše Pier Paolu Pasoliniju odkrili spominsko ploščo, za kar si prizadeva zlasti znani idrijski kulturni delavec prof. Tomaž Pavšič, sedanji slovenski konzul v Trstu. M.

P.P.P.: avtoportret, 1965

PREMIKI NA POTI PRIVATIZACIJE TRŽAŠKEGA LLOYDA

Načrt vsedržavne družbe Finmare o privatizaciji Tržaškega Lloydja in pomorske družbe Italia di navigazione iz Genove je pred nekaj dnevi doživel pomemben razplet. Dežela Furlanija Julijska krajina je izrazila pripravljenost, da vstopi, v skladu s predpisi in možnostmi investicije po deželni finančni skladu Friulia, kot nov delničar v družbo, ki bi prevzela Tržaški Lloyd. Ta je s svojimi sedmimi kontejnerskimi ladjami doslej vzdrževal zveze z Daljnjim Vzhodom. S tem deželna uprava želi jamčiti zaposlitveno raven in štiti tudi druge možne interese Tržaškega Lloydja. Za tržaško pomorsko družbo se zanima taiwanska družba

Evergreen marine corporation, ki razpolaga z 49 kontejnerskimi ladjami, tem pa naj bi se pridružilo še omenjenih sedem ladij Tržaškega Lloydja in še 14 novih kontejnerskih ladij, ki jih je taiwanska corporation naročila v raznih ladjedelnicah. Postali naj bi tako prava velesila na področju pomorskega tovornega prevoza z zabojniki.

Načrt o privatizaciji obeh pomorskih družb je zaenkrat še vedno v oceni medministrskega sveta za industrijsko načrtovanje CIPE. Kaže pa, da bo ta državni organizem lahko kmalu razrešil odprta vprašanja, še zlasti, ker bi se s privatizacijo Tržaškega Lloydja in družbe Italia di navigazione verjetno sprostili prispevki Evropske zveze, ki bi omogočili dodelitev sredstev za dokapitalizacijo italijanskih

pomorskih družb. Ob tem pa kaže poudariti, da je bilo poslovanje Tržaškega Lloydja v minulem letu uspešno, kar naj bi dalo družbi Finmare večjo pogajalno moč. Možna povezava Tržaškega Lloydja s taiwansko družbo pa je kar naravna, saj sta tudi doslej sodelovali. Tržaški Lloyd se pri tam tudi zavzema, da bi ohranil celovitost poslovnega delovanja, ki si ga je doslej ustvaril na tržišču. Uresničitev tega načrta bi izboljšala pomorske trgovinske zveze med Hong Kongom, Singapurom in drugimi srednjeazijskimi pristanišči ter pristaniščem v kraju Gioia Tauro, ki pomeni nekakšno vozlišče vsega pomorskega prometa v Sredozemlju.

Kdaj bo do teh korakov v smeri privatizacije prišlo, pa je seveda drugo vprašanje.

MOČ ZDRAVILNIH RASTLIN

JELENA STEFANČIČ

VITAMINI

Človeško telo potrebuje za rast in razvoj kakor tudi za duševno in telesno delo hrano, živila, ki imajo zanj enak pomen kot gorivo za stroj. Poleg beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob mora hrana imeti v sebi še nekatere druge snovi, ki so potrebne v zelo majhnih količinah, vendar telo ne more biti brez njih; to so vitamini in hormoni.

Vitamin C je eden glavnih spodbudnikov presnove v celici in je zato nujno potreben za zdravje. Vitamin C je odlično sredstvo za krepitev organizma proti najrazličnejšim boleznim. Posledice pomanjkanja tega vitamina so: utrujenost, pomanjkanje teka, krvavitve sluznic - nagnjenost k nalezljivim boleznim. Največ vitamina C je v svežem sadju in zelenjavi.

Vitamin B1 je nujno potreben za delovanje živčnega sistema. Pomanjkanje se kaže v nepravilni rasti kože in nohtov; kožnim boleznim se pridružijo motnje v prebavi, zaprtost, utrujenost, omotica, otekanje nog in podobno. Več vitamina B1 je v rastlinski hrani kot v mesu.

Vitamin B sodeluje pri razvoju ogljikovih hidratov in proteinov, ureja količino kalcija in natrija v krvi; potreben je za zdravljenje malokrvnosti in splošne oslabelosti.

Vitamin B12 najdemo v jetrih, v človeškem in živalskem črevesju. Uravnava nastanek rdečih krvničk in normalno delovanje celic osrednjega živčevja.

Vitamin A deluje na rast in razvoj organizma, na povečanje odpornosti proti nalezljivim boleznim.

Vitamin D pospešuje rast, ureja presnovo kalcija in fosfora. Zaradi pomanjkanja tega vitamina nastane rahitis, nagnjenost k različnim boleznim, tuberkuloza kože in kosti.

Vitamin E ureja razvoj in delovanje spolnih žlez. Posledice pomanjkanja tega vitamina so sterilnost (jalovost). Dobimo ga v solati, ječmenu, ovsu, rižu, mesu, rumenjaku, mleku.

Vitamin F nastaja samo v rastlinah in je življenjsko potreben. Posledica pomanjkanja vitamina F je zavrta rast in sprememba krvnih plosčic, slaba celjivost ran in razne kožne bolezni. Največ tega vitamina je v semenih in plodovih: v semenih sončnice, soje, maka, lana.

Vitamin K je nujno potreben za rast nekaterih bakterij, deluje pa tudi pomirjevalno. Posledice pomanjkanja tega vitamina so poškodbe celic v jetrih

in ledvicah, krvavitve in podobno.

RASTLINE V KOZMETIKI

V kozmetiki so rastline še vedno zelo cenjene in lahko rečemo, da so prav iz njih narejeni najboljši izdelki. Rastline imajo v sebi razna hlapna in mastna olja, razne kisline, vitamine, rastlinske hormone in drugo, kar godi koži. Vse dobre kreme vsebujejo rastlinska olja in maščobe: mandljevo, olivno, sezamovo, ricinovo olje in vsa druga, ki so iz rastlin. V kozmetiki so pomembni tudi vitamini, posebno pri težavah s kožo. Ljudje ne vedo, da so težave s kožo, razna vnetja, lišaji dostikrat povezane z nepravilno notranjo presnovo, pa tudi s pomanjkanjem nekaterih vitaminov. Rastlinske snovi hkrati z vodo preidejo tudi v kožo in jo očistijo, osvežijo, povzročajo boljšo prekrvitev, s tem pa se tudi koža napne in olepša.

DALEJ PRIHODNIČ

KMETIJSTVO

NEVARNA GLIVIČNA BOLEZEN KROMPIRJA

Pridelovalci krompirja v severnih italijanskih deželah so zaskrbljeni zaradi širjenja glivične bolezni, ki ogroža pridelek. Lani so zdravstvene službe v Venetu in Emilii ugotovile prisotnost bakterije "Pseudomonas", ki povzroča bolezensko gnitje krompirja. Največja težava je v tem, da glivica okuži zemljo, tako da ne moremo na isto površino saditi krompirja za dobo desetih let. Bolezen je prišla v Italijo, kot kaže, z nekaj tovari okuženega krompirja iz Severne Afrike. Lani je uničila skoraj 8.000 stotov krompirja. Zdravstvena služba in samo združenje pridelovalcev krompirja sta izrazila veliko zaskrbljenost, čemur je

sledilo strožje nadzorstvo nad semenom, ki ga Italija v glavnem uvaža z Nizozemskega. Uvozne listine veljajo edino v primeru, da pristojni zdravstveni organi po poskusnem pregledu semena zajamčijo, da v njem ni gomoljev, ki bi prenašali glivico "Pseudomonas". V veljavo pa so stopili tudi predpisi, da prodajalci semena skrbno zabeležijo vse podatke v zvezi s semenom in tudi naredijo seznam kupcev ter navedejo sorto, izvor in količino nabavljenega semena. Sami pridelovalci pa bodo tudi zelo pametno ravnali, če si bodo zabeležili količino, sorto in uvozne podatke semena ter posebej tudi, kako so posamezne sorte ali vreče posadili po površini. To je potrebno še

zlasti, če so posadili različno seme. Edino tako je mogoče dovolj hitro in učinkovito ukrepati v primeru, da bi kdo opazil pojav bolezni, saj bi to lahko pomenilo, da je okužen ves tovor semena.

Kmetje in večji pridelovalci navadno nimajo težav pri nabavi neoporečnega semena, ki je skoraj dosledno v 50 kg zapečatenih vrečah, na katerih so navedeni vsi zahtevani podatki. Več težav bodo imeli vrtničarji, ki seveda posadijo manj gomoljev. V prosti prodaji ni dobili manjših količin zajamčenega zdravega semenskega materiala. Zato si vrtničarji običajno pomagajo tako, da nakalijo navadni merkantilni krompir, nihče pa ne bo imel jamstva, da so uporabljeni gomolji povsem zdravi in ne prenašajo kakega virusa ali glivične bolezni.

USPEŠEN SEJEM AGRIEST

IL MONDO AGRICOLO SI INCONTRA NEL NORD-EST

AGRIEST'96

Na sejmišču v Martignacu pri Vidmu se je v ponedeljek, 12. t.m., zelo uspešno končal kmetijski sejem Agriest. Na tej 31. izvedbi je sodelovalo 250 razstavljalcev, ki so predstavljali več kot tisoč proizvajalcev. Ob najrazličnejši kmetijski mehanizaciji so ponujali tudi najmodnejšo vinsko posodo in kletarsko opremo, novosti glede živinoreje in bogato ponudbo kemičnih pripravkov, semen, manjšega orodja, pa tudi strokovno literaturo in male živali. Priredili so razstavo in dražbo goveda in več strokovnih posvetov, ki so osvetlili razna področja delovanja. Med drugim so obravnavali vlogo žlahtnih moštih kvasovk pri vodenem vretju mošta, nadalje vprašanje rotacijskega sklada pri

razvoju kmetijstva. Težave v zvezi z ureditvijo namakalnih sistemov in komasacije zemljišč, obravnavali pa so tudi težave, ki jih imajo čebelarji zaradi širjenja varoze, probleme okrog sklepanja najemnin za kmetijske površine ter še, kako ravnati s strojnim oljem in drugimi mazili v kmetijstvu. Tudi letos so si sejmišče ogledali številni obiskovalci iz Slovenije in Hrvaške. Izreden pa je bil obisk Avstrijcev. Več tisoč avstrijskih državljanov si je ogledalo sejem, saj so se zanje, po vstopu Avstrije v Evropsko zvezo, bistveno izboljšali pogoji za uvažanje blaga iz Italije.

KORIST PRESTOPNEGA LETA

Letošnji februar ima 29 dni, ker je prestopno leto. To pomeni, da bomo letos imeli en delovni dan več. Po računih raziskovalnega centra Luigi Einaudi se bo bruto proizvodnja v državi povečala za 0,4 - 0,5 %. En delovni dan več na leto prinese državi približno tisoč milijard raznih dohodkov zaradi povečane količine dodane vrednosti proizvodnje, medtem ko naj bi še drugi fiskalni prihodki prinesli več kot 3.000 milijard lir.

SMUČANJE: SVETOVNO PRVENSTVO

POLEMIKE IN ZMAGA ZA ITALIJO

ERIK DOLHAR

drago.

A preidimo raje k športnemu dogajanju. Italijani so kljub polemiki začeli s pravo nogo. Že prvi dan tekmovalj je namreč Ladinka Isolde Kostner (na sliki) postala svetovna prvakinja v superveleslalomu. Slovenke so povsem odpovedale, saj ni bilo nobene med prvo dvajseterico.

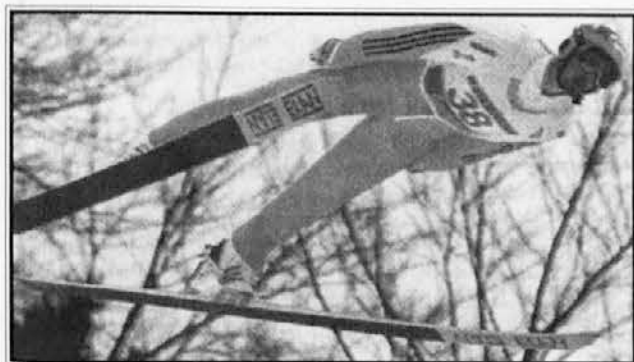
V torek so se v isti disciplini pomerili moški. Najhitrejši je bil Norvežan Atle Skardal, srebro in bron pa sta osvojila njegova skandinavski kolega, presenetljivi Šved Jerbin in bivši svetovni prvak Norvežan Kjetil Andre Aamodt.

Tekme se bodo nadaljevale konec tedna, in sicer v petek, ko bo na sporedu ženski smuk za kombinacijo; v soboto se bodo v smuku pomerili moški, v nedeljo ženske, v ponedeljek bosta ženski slalom za kombinacijo in moški smuk za kombinacijo, v torek pa še moški slalom za kombinacijo.

Na stadionu prekrasne andaluzijske biser Granade se je v nedeljo, 11. t.m., začelo svetovno prvenstvo v smučanju. Ko je italijanski zastavonoša, Južni Tirolec Runggaldier stopil na atletske steze, je množica, zbrana na tribunah, izžvižgala njega in ostale italijanske smučarje. Za takšen sprejem in "pozdrav" se morajo Italijani zahvaliti svojemu znanemu predstavniku Albertu Tombi, ki je le nekaj dni prej primerjal Andaluzijo z Afriko. Ponosni Španci so prevzetnemu karabinjerju iz Bologne ob prvi priložnosti vrnilo milo za

SMUČARSKI SKOKI IN POLETI

NEDELJSKO ZMAGOSLAVJE SLOVENIJE

V nedeljo so slovenski skakalci poskrbeli za dvojno slavo. Še ne 17-letni Primož Peterka je namreč gladko slavil na tekmi celinskega pokala FIS v ZDA, kjer je postavil tudi nov rekord skakalnice v Wastbyju na 124.5 m. Za izjemno presenečenje pa je na pravkar zaključenem svetovnem prvenstvu v smučarskih skokih na avstrijskem Kulmu poskrbel 20-letni Blejec Urban Franc (na sliki). Osvojil je namreč bronasto kolajno! Mnogi menijo, da je bil po dolgi neuspešni seriji ključ preobrata v strnjenih vrstah slovenskih trenerjev.

Po sobotnem porazu se stanje v bistvu ni spremenilo. Jadranovci so si že zagotovili igranje v drugi fazi ter tako obstanek v ligi. Vseeno pa je poraz hladna prha za zveste navijače, ki si zaslužijo lepše predstave, kot si tudi sami igralci želijo, da bi zaigrali bolje. Po srečanju je Boris Vitez (na sliki) dejal, da "so se ponavljale stare hibe, saj smo morda že mislili na ta play-off, ki smo si ga zaslu-

žili. Treningi so bili nekam slabi, v tej kategoriji pa se to tudi potem plača." Predsednik Jadrana Pavel Vidoni pa je bil mnenja, "da si je ekipa zaslužila uvrstitev v skupino prvih šestih."

V nedeljo nas čaka gostovanje v Oderzu, nato pa igranje v končnici za

PROSTORSKA IN KADROVSKA STISKA SOKOLA OB 30-LETNICI

Kako je potekal občni zbor, nam je povedal dosednji predsednik

Niko Pertot.

"Na tem občnem zboru ni bilo posebnih točk na dnevnem redu. Ubadamo se vedno z istimi vprašanji, to pomeni pomanjkanje finančnih sredstev in kadrov, torej ljudi, ki bi delali v društvu. Odbor je praktično isti, imena so ista, razen blagajnika, ki nas je letos zapustil, prav tako kot športni referent Aljoša Terčon. Vseeno bomo skušali preživeti še letošnjo sezono, tako v športu kot v kulturi. Imamo namreč dve društvi, Športno društvo Sokol in Kulturno društvo Igo Gruden in se skušamo ubadati s problemi teh dveh društev v istem odboru."

V Nabrežini se srečujejo predvsem s prostorsko stisko, saj je dvorana obeh društev neuporabna, medtem ko imajo pri obnovitvenih delih probleme s

financiranjem, saj z dosedanjimi prispevki (predvsem izrednimi iz Slovenije) še niso krili niti polovice stroškov.

Negativno noto na športnem področju predstavlja odpoved članske košarkarske ekipe v D ligi, po dolgoletnem uspešnem nastopanju

Nabrežincev, ki so se pred nekaj leti, prej s trenerjem Pupi-som, nato pa z Vatovcem, prebili iz Prve divizije v Promocijsko ligo in nato še v D ligo. Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Razloge za razpustitev ekipe gre iskati predvsem v neresnosti nekaterih posameznikov.

Bolje pa gre odbojkaricam, o katerih je predsednik Pertot povedal:

"Z žensko člansko ekipo nastopamo od časa do časa uspešno. Novi trener Silva Mevlja je sicer nekaj časa bila bolna, zdaj pa je spet poprijela z delom. Letos bomo skušali pozitivno zaključiti sezono, problemi pa ostajajo vedno isti, finančni. Sponzor nas je namreč zapustil in tudi glede športnih delavcev je velikanska kriza."

AMATERSKI NOGOMET

SOVODNJE NA VRHU, DERBY GAJI

Naši enajsterici v promocijski ligi sta obdržali prvi dve mesti na lestvici, saj so Sovodnje doma premagale Ponziano, Juventina pa Torviscoso. Po tekmi je podpredsednik Štandrežcev Lado Marchi izjavil:

"V prvem polčasu nismo igrali najbolje, saj smo kaj kmalu ostali v desetih, rezultat pa je ostajal neodločen 0-0. V drugem delu so naši igralci stopili nekoliko bolj motivirano na igrišče, morda prav zato, ker nas je bilo samo deset. Nasprotnikovo mrežo smo zatresli približno v 25. minuti drugega polčasa nadaljevanja z Markom Devetakom. Nasprotniki so si nato še dali avtogol, tako da smo zmagali 2-0. Sploh mislim, da smo v drugem polčasu igrali dobro. Važno je bilo predvsem, da ponovno zmagamo doma, ker smo na zadnjih domačih nastopih ostali praznih rok."

Derby 3. A.L. je premočno osvojil Kras, ki je tako potrdil vodstvo na lestvici.

KOŠARKA

JADRAN: "STARE HIBE..."

GORAZD BAJC

žili. Treningi so bili nekam slabi, v tej kategoriji pa se to tudi potem plača." Predsednik Jadrana Pavel Vidoni pa je bil mnenja, "da si je ekipa zaslužila uvrstitev v skupino prvih šestih."

V nedeljo nas čaka gostovanje v Oderzu, nato pa igranje v končnici za

napredovanje v višjo ligo. Primarni cilj, to se pravi zagotovitev vsaj še enega leta igranja v tej ligi, smo dosegli, sedaj pa bomo gotovo igrali bolj sproščeno. Vsekakor bomo skušali zadovoljiti našo publiko še v drugem delu. Vse tisto, kar nam bo uspelo v nadaljevanju doseči, bo darilo za

nas kot društvo ter za vse številne navijače."

ODBOJKA

PRVI DEL ZELO USPEŠEN ZA NAŠE

V odbojgarskih prvenstvih so igralci konec tedna počivali, saj se je ravnokar zaključil prvi del. O obratnosti zamejskih šesterek smo se pogovorili z odbojgarskim izvedencem prof. Ivanom Peterlinom (na sliki).

"Slika, ki se nam kaže po prvem delu prvenstva, je zelo rožnata. Naše ekipe so v raznih ligah skorajda presegle pričakovanja. Nekatera moštva so celo v boju za napredovanje, tako da mislim, da smo lahko z dosedanjimi rezultati zadovoljni. Pred nami je seveda drugi del prvenstva in vprašanje je, če bodo naše šestereke vzdržale ritem do konca.

V državni B-2 ligi je Val iz Gorice naša najvišje plasirana ekipa. Pri tem društvu so zelo pomladili ekipo in mislim, da so rezultati malodane odlični. Skoraj bi si upal trditi, da je v bistvu letošnja sezona nekakšna priprava na drugo leto, ko bo treba z istim kadrom, čeprav mladim, skušati napredovati v višjo ligo. To Val zmore in mislim, da bodo drugi del prvenstva uporabili predvsem za to. Sicer pa se lahko zgodi vse. Valovci lahko zmagajo kako tekmo na zunanjih igriščih in se tako že letos uvrstijo na prva mesta, kar bi jih pripeljalo v italijansko B-1 ligo.

V moški C-1 ligi najdemo dva naša predstavnika in mislim, da sta oba tudi povsem zadovoljila. Sloga Koimpex je trenutno med tremi ekipami, ki se borijo za vrh in seveda je samo vprašanje, če bodo ohranili ta ritem do konca prvenstva. S svoje strani pa igra Soča Sobema kot novinec izredno dobro. Odlepila se je od dna lestvice, zdaj je na varni sredini; se ekipa ne sme dekoncentrirati, igrati mora kot v prvem delu prvenstva in mislim, da bo osnovni cilj, t.j. obstanek v ligi, stoodstotno dosežen.

V ženski ligi imamo dve naši ekipi in sta si njuni usodi nekoliko drugačni. Sloga Koimpex je še vedno med tistimi ekipami, ki lahko mislijo na napredovanje, medtem ko je Bor Mercantile zaenkrat nekoliko odrezan od tega vrha, vendar je treba takoj pripomniti, da se drži letos Bora izredno velika smola. Med samo sezono je izgubil tri igralke zaradi težjih poškodb, ki se bodo, upam, vrnilo v drugem delu

prvenstva, s svoje strani pa je tudi Sloga izgubila svojo režiserko, ki je bila gonilna sila, tako da so tu ugibanja, kako bo v drugem delu prvenstva, nekoliko tvegana. Predvsem jih pogotujejo prav poškodbe. Ker pa smo optimisti, upamo, da se bodo stvari obrnile v pozitivno smer.

Preidimo k deželni ligi. V moški C-2 ligi sta nekoliko zatajila oba naša predstavnika. Tako Olympia iz Gorice kot Bor. Predvsem zaradi tega, ker smo pričakovali od Olympije tisto uvrstitev, ki bi popeljala ekipo v C-1 ligo. Zdaj je ekipa nekoliko oddaljena od vrha, vendar je upati, da bodo v drugem delu prvenstva fantje zaigrali bolj konstantno, predvsem na tujih igriščih, in če bo tako, se bodo prav gotovo povzpeli na tista mesta, ki peljejo v državno C-1 ligo. Simon Terpin in ostali si to zaslužijo in tudi ustroj ekipe je takšen, da lahko pričakujemo tudi tak podvig. Bor je nekeje na sredini lestvice in mislim, da je sedaj v vzponu. Tudi tu so imeli nekaj problemov s poškodbami. Skratka mislim, da za vrh lestvice Bor ne more več tekmovali, je pa prav gotovo na varnem že sedaj, ko manjka še 13 tekem do konca lige.

V ženski C-2 ligi imamo morda najlepše presenečenje, t.j. Olympio iz Gorice, ki je kot novinec celo v samem vrhu lestvice. Tu je samo vprašanje samih igralok. Če bodo znale obdržati ritem in predvsem pravo koncentracijo, potem lahko letos celo dosežejo veliki cilj: napredovanje v državno C-1 ligo. Sokol igra zato, da se v ligi reši in mislim, da bodo to igralke dosegle brez večjih problemov. Igrajo nekoliko nekonstantno, a če ne bo poškodb, potem se bo tudi stanje razpletlo pozitivno.

V D ligi imamo našega predstavnika - žensko ekipo Vala, ki je na prvem mestu lestvice in upamo, da bo v prihodnji sezoni tudi ta ekipa C-2 deželni ligaš."

E.D.

S. A. R. - ZVEZA HOTELOV V DEŽELI S. p. A.

Korzo Italia 63 - 34170 GORICA

Predsednik: Vinko Levstik

***** PALACE HOTEL**

je v samem središču Gorice, približno kilometer od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema sejnima dvoranama za sto-dvajset obiskovalcev in z lastnim, zaprtim parkiriščem. V udobnih sobah je skupno 150 postelj. Vse sobe so opremljene s kopalnico, sušilcem za lase, mini barom, telefonom, radijskim in televizijskim sprejemnikom. Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

**PH PALACE
Hotel *****

TEL. (0481) 82166

FAX 31658

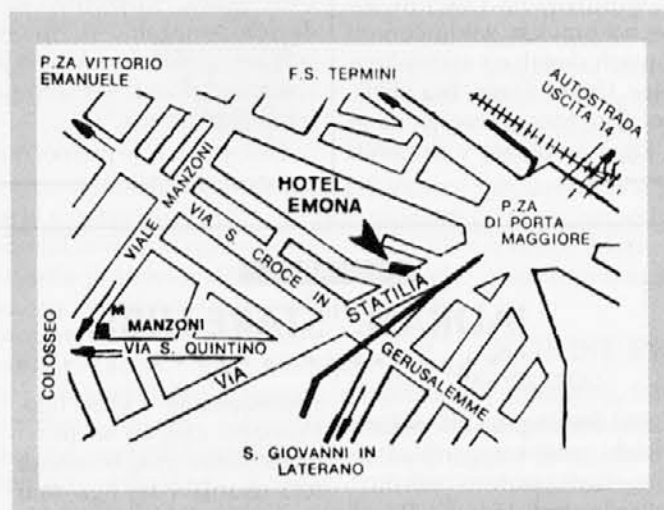
***** HOTEL EMONA**

na novo odprti hotel II. kat. je v zgodovinskem središču Rima. Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon, mini bar in lastno, zaprto parkirišče. Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

HOTEL EMONA**

DI LEVSTIK VINKO
00185 ROMA, ITALIA

VIA STATILIA, 23
TEL. 06 / 7027911
TEL. 06 / 7027827
FAX 06 / 7028787

V OBEH HOTElih IMAJO SLOVENSKI ROJAKI POPUST!